mulier instituut

Bijlage

Veranderopgaven en voortgangsindicatoren

Bijlage bij het Monitorplan Sportakkoord II

Jordy van Eijk | Ad Hoogendam

Mulier Instituut | 2024

Veranderopgaven en voortgangsindicatoren

Bijlage bij het Monitorplan Sportakkoord II

Met ondersteuning van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Mulier Instituut
Jordy van Eijk
Ad Hoogendam

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut
Utrecht, 30 oktober 2024
www.mulierinstituut.nl
info@mulierinstituut.nl

Disclaimer
U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.
Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Afkortingen & Begrippen

Afkortingen

BRC	Brede Regeling Combinatiefuncties
CSP	Coördinator sport en preventie
OM	Outcome Mapping
SAII	Sportakkoord II
POS	Platform ondernemende sportaanbieders
VCP	Vertrouwenscontact-persoon

Begrippen

Outcome Mapping (OM)
Methode voor monitoring, evaluatie en ontwerp van beleidsprogramma's, waarbij uitkomsten worden opgevat als beoogde veranderingen bij intermediaire partners.

Intermediaire partners
Mensen, groepen en organisaties waar het beleid zich direct op richt.

Veranderopgave
De verandering in gedrag, activiteiten of relaties die bij een intermediaire partner moet plaatsvinden om bij te kunnen dragen aan de beoogde beleidsdoelen of opgaven.

Voortgangsindicator
Indicator voor waarneembare verandering in gedrag, activiteiten, werkwijze, beleid of (samenwerkings-) relaties van de intermediaire partner.

Inhoudsopgave

Veranderopgaven en voortgangsindicatoren

Inleiding **7**

1 Inclusie & diversiteit **11**

1.1.a. Financiële toegankelijkheid vergroten - *gemeente* 11

1.1.b. Financiële toegankelijkheid vergroten – *uitvoeringsorganisatie* 12

1.1.c. Financiële toegankelijkheid vergroten – *sportaanbieders* 13

1.2.a. Sociale toegankelijkheid vergroten - *gemeente* 14

1.2.b. Sociale toegankelijkheid vergroten – *uitvoeringsorganisatie* 15

1.2.c. Sociale toegankelijkheid vergroten - sportaanbieders 16

1.3.a. Praktische toegankelijkheid vergroten - *gemeente* 17

1.3.b. Praktische toegankelijkheid vergroten - *uitvoeringsorganisatie* 18

1.3.c. Praktische toegankelijkheid vergroten - *sportaanbieders* 19

1.4.a. Effectievere begeleiding en toelichting - *gemeente* 20

1.4.b. Effectievere begeleiding en toelichting - *uitvoeringsorganisatie* 21

2 Sociaal veilige sport **22**

2.1.a. Waarborgen en bespreekbaar maken van sociaal veilige sport – *gemeente* 22

2.1.b. Waarborgen en bespreekbaar maken van sociaal veilige sport - *uitvoeringsorganisatie* 23

2.1.c. Waarborgen en bespreekbaar maken van sociaal veilige sport - *sportaanbieders* 24

2.1.d. Waarborgen en bespreekbaar maken van sociaal veilige sport – *bonden en brancheorganisaties* 25

2.2.a. Versterken van de keten voor sociale veiligheid – *gemeente* 26

2.2.b. Versterken van de keten voor sociale veiligheid - *uitvoeringsorganisatie* 27

2.2.c. Versterken van de keten voor sociale veiligheid – *sportaanbieders* 28

2.2.d. Versterken van de keten voor sociale veiligheid - *bonden en brancheorganisaties* 29

2.2.e. Versterken van de keten voor sociale veiligheid – *overig* 30

3 Vitale sportaanbieders **31**

3.1.a. Hogere kwaliteit sportkader - *gemeente* 31

3.1.b. Hogere kwaliteit sportkader *uitvoeringsorganisatie* 32

3.1.c. Hogere kwaliteit sportkader – *sportaanbieders* 33

3.1.d. Hogere kwaliteit sportkader - *bonden en brancheorganisaties* 34

3.2.a. Versterking uitvoeringskracht – *gemeente* 35

3.2.b. Versterking uitvoeringskracht – *uitvoeringsorganisatie* 36

3.2.c. Versterking uitvoeringskracht – *sportaanbieders* 37

3.2.d. Versterking uitvoeringskracht - *bonden en brancheorganisaties* 38

3.3.a. Effectieve clubondersteuning – *gemeente* 39
3.3.b. Effectieve clubondersteuning- *uitvoeringsorganisatie* 40
3.3.c. Versterking uitvoeringskracht - *bonden en brancheorganisaties* 41
4 Vaardig in bewegen 42
4.1.a. Motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen – *gemeente* 42
4.1.b. Motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen – *uitvoeringsorganisatie* 43
4.1.c. Motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen - *sportaanbieders* 44
4.1.d. Motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen - *bonden (en brancheorganisaties)* 45
4.1.e. Motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen - *basisscholen* 46
4.2.a. Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval jongeren – *gemeente* 47
4.2.b. Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval jongeren - *uitvoeringsorganisatie* 48
4.2.c. Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval jongeren - *sportaanbieders* 49
4.2.d. Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval jongeren - *bonden en brancheorganisaties* 50
4.3.a. Aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd - *gemeente* 51
4.3.b. Aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd – *jeugdgezondheidszorg* 52
4.3.c. Aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd - *sportaanbieders* 53
4.3.d. Aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd - *bonden en brancheorganisaties* 54
4.3.e. Aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd - *kinderopvang* 55
5 Ruimte voor sport en bewegen 56
5.1.a. Betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik sportinfrastructuur - *gemeente* 56
5.1.b. Betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik sportinfrastructuur - *bonden en brancheorganisaties* 58
5.2.a. Versterking beweegvriendelijke omgeving – *gemeente* 59
5.2.b. Versterking beweegvriendelijke omgeving - *natuurbeheerders en waterschappen* 60
5.2.c. Versterking beweegvriendelijke omgeving - *provincie* 61

Hoofdstuk 1

Inleiding

Dit document bevat alle veranderopgaven en voortgangsindicatoren die gebruikt worden voor de monitoring van Sportakkoord II. Het is een bijlage bij het Monitorplan Sportakkoord II. We schetsen hier kort de achtergrond en inhoud van Sportakkoord II en de wijze waarop de veranderopgaven en voortgangsindicatoren tot stand zijn gekomen.

Toelichting bij dit document

Het Mulier Instituut monitort het Sportakkoord II en maakt daarbij gebruik van de methode Outcome Mapping (OM). Uitkomsten van beleid worden daarbij gedefinieerd in termen van beoogde veranderingen in het gedrag, activiteiten, (samenwerkings)relaties of beleid van intermediaire partners. Intermediaire partners zijn actoren waar het beleid zich op richt, zoals gemeenten, bonden en sportaanbieders, en die een rol spelen bij de opgaven van het sportakkoord.

Deze beoogde veranderingen bij intermediaire partners worden 'veranderopgaven' ('outcome challenge') genoemd. Om te kunnen monitoren of en in welke mate (en bij wie) deze veranderingen optreden, zijn zogenaamde 'voortgangsindicatoren' geformuleerd. Dat is gedaan voor 16 van de 19 opgaven van Sportakkoord II (SAII).

Dit document is een bijlage bij het Monitorplan Sportakkoord II en bevat alle veranderopgaven en voortgangsindicatoren van de belangrijkste intermediaire partners behorende bij de opgaven van vijf thema's van SAII. Welke thema's en opgaven dat zijn wordt hieronder kort uitgelegd.

Zie voor een toelichting op de methode OM en de wijze waarop deze wordt gebruikt voor de monitoring van SAII het Monitorplan Sportakkoord II.

Achtergrond Sportakkoord II

Op 14 december 2022 hebben de minister van VWS en vertegenwoordigers van VSG, VNG, NOC*NSF en het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS) in Den Haag het Hoofdlijnen Sportakkoord II 'Sport versterkt' ondertekend. Dit tweede akkoord bouwt voort op het eerste sportakkoord, dat liep van eind 2018 tot en met 2022.

Drie hoofdambities, zes thema's en negentien opgaven

Sportakkoord II heeft een looptijd tot en met 2026 en kent een drietal hoofdambities (zie kader en figuur 1.1).

Ambities Sportakkoord II

De ambities van Sportakkoord II draaien om de kernwoorden: *fundament*, *bereik en betekenis*.

- Het *fundament* van de sport moet worden verstevigd, zodat de voorwaarden om te kunnen sporten en daar plezier aan te beleven worden verbeterd. Dat heeft betrekking op de kwaliteit van het sportkader, sterkere organisaties met meer uitvoeringscapaciteit, een veilig en toegankelijk sportklimaat en goede materiële voorzieningen in de sport.
- Met het vergroten van het *bereik* wordt bedoeld dat meer mensen zich aangesproken en uitgenodigd voelen te gaan sporten en sport te beleven. Bijvoorbeeld door financiële, sociale en praktische drempels te verlagen, en door betere toeleiding van mensen naar sport en bewegen.
- Daarnaast wordt er gewerkt aan het vergroten van de *betekenis* van sport voor de maatschappij. Zowel voor ieder persoonlijk, zodat mensen meer energie en plezier uit sport halen en sport en bewegen een betekenisvol onderdeel is van het dagelijks leven. Maar ook voor de samenleving als geheel, doordat sport een bijdrage levert aan het bevorderen van gezondheid en het tegengaan van eenzaamheid en kansenongelijkheid. Ook het versterken van de maatschappelijke waarde van topsport valt hieronder.

In Sportakkoord II (SAII) staan zes thema's centraal:

- Inclusie en diversiteit;
- Sociaal veilige sport;
- Vitale sportaanbieders;
- Vaardig in bewegen;
- Ruimte voor sport en bewegen;
- Strategisch kader topsport.

Per thema zijn twee tot vier opgaven geformuleerd. In totaal zijn er negentien opgaven (zie **figuur 1.1**).

Figuur 1.1
Sportakkoord II: thema's en opgaven

Bron: Mulier Instituut Monitorplan Sportakkoord II

Toelichting

Voor sommige opgaven zijn geen aparte veranderopgaven en voortgangsindicatoren opgesteld.

- *Opgave 10.* Verbeteren vraag en aanbod: de gewenste verandering bij intermediaire partners zijn verwerkt bij andere opgaven, met name bij Opgave 3. Sociale toegankelijkheid vergroten en 12. Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval bij jongeren.
- *Opgave 14.* Betere kansen voor kinderen om sport en bewegen te ontdekken. Deze is samengevoegd met Opgave 11. Motorische ontwikkeling en veelzijdig bewegen bij kinderen.
- *Opgave 10.* Verbeteren vraag en aanbod: de gewenste verandering bij intermediaire partners zijn verwerkt bij andere opgaven, met name bij Opgave 3. Sociale toegankelijkheid vergroten en 12. Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval bij jongeren.
- *Opgave 14.* Betere kansen voor kinderen om sport en bewegen te ontdekken. Deze is samengevoegd met Opgave 11. Motorische ontwikkeling en veelzijdig bewegen bij kinderen.
- *Opgaven 17 t/m 19:* Voor de monitoring van het thema Strategisch kader topsport wordt geen gebruik gemaakt van OM. Hiervoor zijn dus geen veranderopgaven en voortgangsindicatoren opgesteld.

Gevolgde werkwijze

Bepalen veranderopgaven en voortgangsindicatoren

Centraal in OM staan de zogenaamde 'veranderopgaven'. Dat zijn veranderingen in gedrag, activiteiten, (samenwerkings)relaties of beleid van intermediaire partners, zoals gemeenten, sportaanbieders, bonden en buurtsportcoaches, die nodig zijn om aan de opgaven van het sportakkoord bij te kunnen dragen.

In diverse werksessies[1] hebben we met de partners van het sportakkoord en andere bij specifieke thema's en opgaven betrokken partijen deze veranderopgaven opgesteld. Eerst bepaalden we daarbij steeds welke intermediaire partners bij een bepaalde opgave een belangrijke rol spelen. Vervolgens gaven we antwoord op de vraag: wat moet er bij deze intermediaire partner veranderen, zodat deze (beter) in staat is bij te dragen aan de opgave?

Om te kunnen monitoren of en in welke mate deze veranderingen bij intermediaire partners optreden, hebben we tijdens de werksessies vervolgens *voortgangsindicatoren* opgesteld. Dit zijn beschrijvingen van concrete, waarneembare veranderingen bij de intermediaire partners.

Deze voortgangsindicatoren zijn onderverdeeld in drie niveaus:

1. Verwachte veranderingen: Deze zijn snel haalbaar en laten zien dat de eerste stappen worden gezet.
2. Gewenste veranderingen: Veranderingen die nodig zijn om op middellange termijn de doelen te bereiken.
3. Gedroomde veranderingen: Langetermijnveranderingen die een blijvende impact hebben en de ambities van het akkoord waarmaken.

Om deze inhoudelijke veranderingen goed te kunnen volgen, wordt hoofdzakelijk gebruik gemaakt van *kwalitatieve* onderzoeksmethoden.

Nadat tijdens de werksessies de veranderopgaven en voortgangsindicatoren zijn opgesteld is in samenspraak met inhoudelijk deskundigen van het Mulier Instituut en Kenniscentrum Sport en Bewegen aan selectie gemaakt, zodat per categorie er maximaal drie indicatoren over waren. In sommige gevallen zijn indicatoren die overlap vertoonden daarbij samengevoegd.

Als laatste heeft er door ons nog een redactionele bewerking plaatsgevonden. Soms bevatte de veranderopgave namelijk al heel concrete waarneembare veranderingen. In zo'n geval hebben we daar een voortgangsindicator van gemaakt. In andere gevallen werden in een voortgangsindicator verschillende veranderingen genoemd. Die hebben we daarom uitgesplitst in verschillende indicatoren. Tenslotte hebben we hier en daar wat overlap tussen indicatoren eruit gefilterd.

[1] Voor een nadere beschrijving van de werksessies en de methode OM, zie het Monitorplan Sportakkoord II.

Thema 1

Inclusie & diversiteit

Gaat over een toegankelijke en laagdrempelige sportsector, waarin iedereen die mee wil doen daadwerkelijk mee kan doen en waarin sprake is van kansengelijkheid in en door sport- en deelname.

1.1.a. Financiële toegankelijkheid vergroten - *gemeente*

Tabel 1.1.a
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor financiële toegankelijkheid vergroten – *gemeente*

Intermediaire actor: Gemeente

Veranderopgave: Gemeenten hebben zicht op alle bestaande financiële regelingen. Ze nemen maatregelen om eventuele drempels voor het gebruik ervan zo veel mogelijk weg te nemen en dragen zorg (via het lokale sportloket) voor goede informatievoorziening.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Beleidsmakers hebben inzicht in bestaande financiële regelingen en initiatieven.
2 Beleidsmakers zijn op de hoogte van eventuele drempels voor het gebruik van bestaande regelingen en fondsen.
3 Beleidsmakers wisselen kennis en ervaring uit, door best practices te delen en een kijkje in elkaars keuken te nemen.

Gewenste veranderingen

1 Beleidsmakers vergroten de toegankelijkheid van gemeentelijke regelingen, door deze te versimpelen en eventuele drempels zoveel mogelijk weg te nemen.
2 De richtlijnen van gemeentelijke regelingen laten meer maatwerk toe zodat 'bijzondere' vragen van bijv. kinderen met een beperking gefinancierd kunnen worden.
3 De gemeente maakt gebruik van het lokale sportloket om mensen te informeren over armoederegelingen.

Gedroomde veranderingen

1 De gemeente voegt bestaande regelingen vanuit verschillende domein samen tot één transparante en laagdrempelige regeling (bijv. via gemeentepas).

Bron: Mulier Instituut

1.1.b. Financiële toegankelijkheid vergroten – *uitvoeringsorganisatie*

Tabel 1.1.b.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor financiële toegankelijkheid vergroten – *uitvoeringsorganisatie*

Intermediaire actor: Uitvoeringsorganisatie

Veranderopgave: De uitvoeringsorganisaties beschikken over kennis van de verschillende financiële regelingen en initiatieven en brengen deze actief onder de aandacht. Daarbij maken ze eventueel gebruik van ambassadeurs, mensen die dicht bij de doelgroep staan. Ook betrekken ze andere professionals, zoals uit de zorg, hierbij.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	Intermediairs zijn op de hoogte van alle mogelijkheden voor financiële ondersteuning en verwijzen door naar het betreffende loket of functionaris.
2	Maatschappelijke organisaties stellen tijd en middelen aan hun professionals beschikbaar voor het doen van aanvragen bij fondsen of gemeentelijke regelingen.
	Gewenste veranderingen
1	Een aanspreekpunt vanuit school (bijv. IB-er of vakleerkracht) signaleert behoefte bij kinderen aan financiële ondersteuning om te kunnen sporten, door gebruik te maken van een tool/checklist (bijv. Jeugdfonds S&C) en verwijst kinderen/ouders door naar een loket of functionaris die advies kan geven over en eventueel ondersteuning kan bieden bij het indienen van een aanvraag.
2)	Buurtsportcoaches of clubondersteuners wijzen sportaanbieders op de mogelijkheden van financiële ondersteuning aan leden die financiële drempels ervaren en stimuleren hen deze door te verwijzen naar het betreffende loket/functionaris.

Bron: Mulier Instituut

1.1.c. Financiële toegankelijkheid vergroten - *sportaanbieders*

Tabel 1.1.c.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor financiële toegankelijkheid vergroten - *sportaanbieders*

Intermediaire actor: Sportaanbieders

Veranderopgave: Sportaanbieders zijn zich bewust dat mensen met een laag inkomen financiële drempels kunnen ervaren en nemen maatregelen om deze zoveel mogelijk weg te nemen, bijvoorbeeld door een (tweedehands) kledingbank op te zetten. Sportaanbieders zijn op de hoogte van lokale financiële regelingen, informeren (ouders van) leden over het bestaan hiervan en verwijzen zo nodig door naar de betreffende instantie of loket.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	Sportaanbieders zijn op de hoogte van lokale financiële regelingen en wijzen (ouders van) leden (o.a. via hun website) op het bestaan van deze regelingen.
2	(Ouders van) nieuwe leden worden bij kennismaking actief gewezen op de mogelijkheden van financiële ondersteuning.
3	Sportaanbieders wisselen kennis en ervaring uit, bijvoorbeeld via het lokale sportplatform, over manieren waarop (potentiële) leden die financiële drempels ervaren geholpen kunnen worden.
	Gewenste veranderingen
1	Sportaanbieders werken nauw samen met buurtsportcoaches, het sociaal wijkteam en andere instanties om financiële drempels te signaleren en zoveel mogelijk weg te nemen.
2	Sportaanbieders zijn alert op geldzorgen bij leden/klanten en houden rekening met gevoelens van schaamte. Ze wijzen mensen actief op bestaande regelingen en verwijzen eventueel door naar een instantie/loket die hen verder kan helpen.
	Gedroomde veranderingen
1	Sportaanbieders voeren financieel inclusief beleid, bijv. door prijsdifferentiatie toe te passen en (samen met andere clubs) kledingbanken op te zetten.

Bron: Mulier instituut

1.2.a. Sociale toegankelijkheid vergroten - *gemeente*

Tabel 1.2.a.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor sociale toegankelijkheid vergroten - *gemeente*

Intermediaire actor: Gemeente

Veranderopgave: De gemeente is alert op het herkennen van situaties van discriminatie, uitsluiting en racisme in de sport. De gemeente voert integraal beleid om de sociale toegankelijkheid van de sport te vergroten en stimuleert en faciliteert organisaties in de sport- en beweegsector om maatregelen te nemen gericht op het uitbannen van discriminatie, uitsluiting en racisme. De gemeente wijst als opdrachtgever van uitvoeringsorganisaties op het belang van sociale toegankelijkheid en het stellen van nieuwe normen en maakt met hen afspraken over te nemen stappen.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Gemeentelijke beleidsadviseurs weten van elkaar wat ze doen en leggen verbindingen tussen sociale toegankelijkheid in de sport en andere beleidsterreinen.

2 De gemeente faciliteert kennisontwikkeling over het bevorderen van inclusie en diversiteit en tegengaan van discriminatie en uitsluiting bij sociale professionals, zoals buurtsportcoaches en jongerenwerkers.

3 De gemeente faciliteert kennisontwikkeling bij Sportaanbieders en stimuleert (via het sportbedrijf) uitwisseling tussen verenigingen.

Gewenste veranderingen

1 De gemeente betrekt ervaringsdeskundigen vanuit diverse bevolkingsgroepen bij haar beleid.

2 De gemeente stimuleert (via het sportbedrijf) dat sport- en beweegaanbieders gebruik maken van de ervaringsdeskundigheid vanuit specifieke doelgroepen.

3 De gemeente neemt beleid ten aanzien van sociale toegankelijkheid mee in de opdrachten van uitvoeringsorganisaties op het gebied van sport, zorg en welzijn.

Gedroomde veranderingen

1 De gemeente maakt afspraken met uitvoeringsorganisaties over concrete stappen gericht op het bevorderen van inclusie en diversiteit en tegengaan van discriminatie en uitsluiting in de sport.

Bron: Mulier instituut

1.2.b. Sociale toegankelijkheid vergroten - *uitvoeringsorganisatie*

Tabel 1.2.b.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor sociale toegankelijkheid vergroten - *uitvoeringsorganisatie*

Intermediaire actor: Uitvoeringsorganisatie

Veranderopgave: Uitvoeringsorganisaties ondersteunen sportaanbieders bij het bevorderen van integratie en diversiteit en het tegengaan van discriminatie en uitsluiting. Professionals van uitvoeringsorganisaties spelen in op de verschillende wensen en behoeften van mensen en dragen zorg voor een passend sportaanbod in aanvulling op het reguliere aanbod van sportaanbieders. Waar mogelijk werken zij hierbij samen met bestaande (maatschappelijke) sportaanbieders. Ze betrekken daar vertegenwoordigers van de doelgroep bij en maken gebruik van hun ervaringskennis.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	Professionals (zoals buurtsportcoaches en jongerenwerkers) zijn zich bewust van mechanismen van uitsluiting en discriminatie, en kunnen inspelen op behoeften van verschillende groepen inwoners.
2	Uitvoeringsorganisaties beschikken over voldoende clubkadercoaches en verenigingsondersteuners die sportaanbieders kunnen ondersteunen bij het verbeteren van de sociale toegankelijkheid.
3	Professionals van uitvoeringsorganisaties gaan in gesprek met sportaanbieders over de sociale toegankelijkheid van de club en gaan samen met hen op zoek naar manieren waarop deze kan worden verbeterd. Waar nodig schakelt de buurtsportcoach of verenigingsondersteuner extra ondersteuning in voor sportaanbieders.
	Gewenste veranderingen
1	Verschillende uitvoeringsorganisaties (zoals welzijnsorganisaties en sportbedrijven) werken samen om de sociale toegankelijkheid in de sport te vergroten, en wisselen kennis en ervaring met elkaar uit.
2	Uitvoeringsorganisaties betrekken ervaringsdeskundigen of vertegenwoordigers van de doelgroep om de sociale toegankelijkheid in de sport te vergroten en discriminatie en uitsluiting tegen te gaan.
3	Uitvoeringsorganisaties letten bij werving en selectie van professionals, zoals buurtsportcoaches, op (ervarings)deskundigheid over inclusie en diversiteit en streven naar een diverse personeelssamenstelling.
	Gedroomde veranderingen
1	De uitvoeringsorganisatie werkt samen met verschillende sportaanbieders en maatschappelijke organisaties aan een zo breed en toegankelijk mogelijk sportaanbod in de wijk/gemeente, zodat iedereen die dat wil op een passende manier kan sporten.

Bron: Mulier instituut

1.2.c. Sociale toegankelijkheid vergroten - sportaanbieders

Tabel 1.2.c.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor sociale toegankelijkheid vergroten - *sportaanbieders*

Intermediaire actor: Sportaanbieders

Veranderopgave: Sportaanbieders zijn zich bewust van mogelijke (expliciete en impliciete) drempels voor bepaalde groepen mensen om deel te nemen of lid te worden. Ze nemen concrete maatregelen om deze drempels zoveel mogelijk weg te nemen en uitsluiting, discriminatie en racisme tegen te gaan. Ze werken daarbij samen met andere sportaanbieders, onder andere om gemeente breed een voor iedereen zo toegankelijk mogelijk aanbod te creëren. Daarbij spelen ook categorale sportaanbieders (zoals fitnesscentra voor alleen vrouwen of verenigingen voor mensen met een beperking of specifieke migrantengroepen) een belangrijke rol.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Sportaanbieders gaan ze na of er drempels zijn waar (bepaalde groepen) mensen tegenaan kunnen lopen.

2 Sportaanbieders zijn helder over wie ze met hun aanbod willen bereiken en zijn zich bewust dat ze bepaalde groepen mogelijk uitsluiten.

Gewenste veranderingen

1 Sportaanbieders hebben een plan met concrete maatregelen om drempels voor bepaalde groepen weg te nemen en sociale uitsluiting, discriminatie en racisme tegen te gaan

Gedroomde veranderingen

1 Sportaanbieders werken met elkaar en andere partners samen aan een sociaal toegankelijk sportklimaat en stemmen hun aanbod onderling af, zodat iedereen die dat wil op een passende manier kan sporten.

Bron: Mulier instituut

1.3.a. Praktische toegankelijkheid vergroten - *gemeente*

Tabel 1.3.a.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor praktische toegankelijkheid vergroten - *gemeente*

Intermediaire actor: Gemeente

Veranderopgave: Gemeenten voeren in samenwerking met mensen met een beperking beleid om de praktische toegankelijkheid van sport voor iedereen te vergroten. De focus daarbij ligt op het creëren van toegankelijke voorzieningen in de gemeente, ook in de openbare ruimte, zodat er op acceptabele afstand voor iedereen een mogelijkheid is om te sporten. De persoonlijke behoefte, zelfregie en keuzevrijheid van mensen met een beperking staat hierbij centraal. Indien nodig worden bestaande regelingen, bijvoorbeeld vanuit de WMO, hierop aangepast.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	De gemeente levert (via de uitvoeringsorganisatie) individueel maatwerk, door in overleg met betrokkene te bepalen wat er nodig is en gaat op zoek naar mogelijkheden om in de behoefte te voorzien.
2	De gemeente doet aanpassingen aan sportaccommodaties en andere voorzieningen die relatief eenvoudig en zonder hele hoge kosten zijn te realiseren, zoals een aangepast toilet dat altijd beschikbaar is in elke sportaccommodatie.
	Gewenste veranderingen
1	De gemeente hanteert een algemeen toetsingskader voor toegankelijkheid van sportaccommodaties. Dit kader biedt handvatten en richtlijnen om de toegankelijkheid voorzieningen te toetsen en bouweisen op te stellen.
2	De gemeente ontwikkelt samen met betrokkenen een wijkgerichte aanpak en speelt in op initiatieven en behoeften vanuit de wijk. De gemeente creëert zo in de wijk of het dorp een gelegenheid en plek waar verschillende partijen elkaar kunnen ontmoeten.
3	De gemeente is aangesloten bij een landelijk loket voor sporthulpmiddelen.
	Gedroomde veranderingen
1	Gemeenten werken in regionaal verband met elkaar en met de provincie nauw samen om zorg te dragen voor een goede spreiding van speciale, goed toegankelijke sportvoorzieningen voor mensen met een beperking, alsmede voor het vervoer naar deze voorzieningen.

Bron: Mulier instituut

1.3.b. Praktische toegankelijkheid vergroten - *uitvoeringsorganisatie*

Tabel 1.3.b.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor praktische toegankelijkheid vergroten - *uitvoeringsorganisatie*

Intermediaire actor: Uitvoeringsorganisatie

Veranderopgave: Uitvoeringsorganisaties (zoals sportbedrijven, maatschappelijke organisaties) achterhalen achterliggende praktische belemmeringen bij de doelgroep, zoals de ontoegankelijkheid van sportaccommodaties of het ontbreken van vervoer. Signalen van praktische ontoegankelijkheid worden doorgegeven aan de gemeente of betreffende instantie. Ze bieden hulp aan mensen met een beperking bij het vinden van passend vervoer en sporthulp-middelen.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Professionals, zoals buurtsportcoaches en beweegmakelaars, zijn bekend met bestaande mogelijkheden en regelingen ten aanzien van speciaal vervoer en sporthulpmiddelen.

2 Professionals signaleren de behoefte aan (aangepaste) sporthulpmiddelen en verwijzen door naar de gemeente of het landelijk loket sporthulpmiddelen.

3 De uitvoeringsorganisatie die verantwoordelijk is voor het beheer van sportaccommodaties heeft inzicht in het gebruik van accommodaties door mensen met een beperking en de belemmeringen die zij ervaren. Knelpunten in de praktisch toegankelijkheid worden aangepakt.

Gewenste veranderingen

1 De uitvoeringsorganisatie die verantwoordelijk is voor het beheer van sportaccommodaties heeft inzicht in de behoefte van mensen met een beperking aan geschikte voorzieningen en past bouw- en renovatieplannen hierop aan.

2 Professionals helpen mensen met een beperking met het vinden van passend vervoer.

Bron: Mulier instituut

1.3.c. Praktische toegankelijkheid vergroten - *sportaanbieders*

Tabel 1.3.c.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor praktische toegankelijkheid vergroten - *sportaanbieders*

Intermediaire actor: Sportaanbieders

Veranderopgave: Sportaanbieders zijn zich bewust van het belang van praktische toegankelijkheid voor hun huidige en voor mogelijk toekomstige sporters. Mensen met een beperking worden actief betrokken bij het toetsen van de praktische toegankelijkheid van de accommodatie en het nemen van maatregelen om deze te verbeteren.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	Sportaanbieders weten waar ze deskundige hulp kunnen vinden voor het verbeteren van de praktische toegankelijkheid van hun accommodatie.
2	Bij de aanmelding van nieuwe leden met een beperking houden sportaanbieders een intakegesprek over praktische toegankelijkheid. Hierin worden behoeften besproken en wordt uitgelegd wat de mogelijkheden zijn.
	Gewenste veranderingen
1	Sportaanbieders wijzen leden met een beperking op regelingen met betrekking tot vervoer en sporthulpmiddelen en verwijzen ze door naar de betreffende instanties waar deze kunnen worden aangevraagd.
2	Sportaanbieders in bezit van eigen accommodatie voeren, eventueel met hulp van een onafhankelijke organisatie, een scan uit om te kijken hoe toegankelijk ze zijn. Ze betrekken daar mensen met een beperking bij. Vervolgens passen ze de toegankelijkheid aan op basis van de resultaten van de scan.

Bron: Mulier instituut

1.4.a. Effectievere begeleiding en toelichting - *gemeente*

Tabel 1.4.a.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor effectievere begeleiding en toelichting - *gemeente*

Intermediaire actor: Gemeente

Veranderopgave: Betrokken beleidsambtenaren vanuit verschillende sectoren werken met elkaar samen in een domein overstijgende aanpak, waarbij het vergroten van kansengelijkheid centraal staat. Hierdoor wordt sport en bewegen meegenomen in het beleid van andere sectoren ('sport in all policies').
De gemeenten geeft ruimte aan uitvoerend professionals (zoals buurtsportcoaches) om te komen tot een samenhangende aanpak, met name gericht op wijken met lage sport- en beweegdeelname. De gemeente stimuleert dat de verschillende frontlijn werkers (buurtsportcoaches, sociaal werkers, ouderenwerkers etc.) met elkaar samenwerken en sleutelfiguren uit de wijk/doelgroep betrekken.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 De gemeente organiseert intern overleg om te komen tot een intersectorale/domein overstijgende aanpak gericht op sport- en beweegstimulering.
2 De gemeente zet beweegcoaches in, die mensen kunnen begeleiden naar passend beweegaanbod.

Gewenste veranderingen

1 Gemeenten stellen voor de wijken met de laagste sport- en beweegdeelname een taskforce in, bestaande uit bijvoorbeeld buurtsportcoaches, sociaal werkers, (vak)docenten, huisartsen/praktijkondersteuners, wijkverpleegkundigen, jongerenwerkers en wijkbewoners met een voortrekkersrol.
2 De gemeente stimuleert dat welzijnsorganisaties, sociaal wijkteams en dergelijke sport en bewegen opnemen in hun werkplannen.

Gedroomde veranderingen

1 De gemeente hanteert als financieringsvoorwaarde dat organisaties van buiten de sport, zoals welzijnsinstellingen, aandacht geven aan sport en bewegen in hun beleid en werkplannen.

Bron: Mulier instituut

1.4.b. Effectievere begeleiding en toelichting - *uitvoeringsorganisatie*

Tabel 1.4.b.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor effectievere begeleiding en toelichting - *uitvoeringsorganisatie*

Intermediaire actor: Uitvoeringsorganisatie

Veranderopgave: De uitvoeringorganisatie zet 'wijkregisseurs sport en bewegen' in, die zich richten op het opzetten en in stand houden van (wijk)netwerken, bijvoorbeeld een wijkbeweegteam. Een belangrijke taak daarbij is het informeren van professionals uit andere sectoren over de mogelijkheden en impact van sport en bewegen. De uitvoeringsorganisatie stimuleert dat professionals samenwerken met sleutelfiguren uit de wijk en zet in op het ondersteunen van initiatieven van buurtbewoners. .

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	De buurtsportcoach/wijkregisseur brengt stakeholders en bestaande netwerken bij elkaar, bijvoorbeeld door het opzetten van een (wijk)beweegteam.
2	Buurtsportcoaches en andere frontlijnwerkers werken nauw samen met sleutelfiguren uit de wijk of een bepaalde doelgroep en weten via hen anderen te bereiken.
3	Buurtsportcoaches (en andere frontlijnwerkers) ondersteunen initiatieven van bewoners, zonder het initiatief over te nemen of naar zich toe te trekken.
	Gewenste veranderingen
1	Wijken met een lage sport- en beweegdeelname beschikken over een taskforce die tot taak heeft meer mensen aan het bewegen te krijgen. De participerende organisaties maken afspraken over wie welke bijdrage daaraan levert en leggen dit vast in een 'sociaal convenant'.
2	Deze wijken beschikken over een of meer professionals die concrete hulp bieden bij de toeleiding naar sport en beweegaanbod en daarbij zorgen voor afstemming met andere professionals (en zo een rol als 'casemanager' vervullen).
3	De uitvoeringsorganisatie beschikt over professionals (bijv. buurtsportcoaches) die specifieke kennis van bepaalde doelgroep(en) hebben (zoals ouderen of mensen met een beperking), of werken nauw samen met zulke specialisten.
	Gedroomde veranderingen
1	Sport en bewegen maken vanzelfsprekend onderdeel uit van het werk van professionals van buiten de sport.

Bron: Mulier instituut

Thema 2

Sociaal veilige sport

Heeft als doel een basis te creëren waar iedereen veilig en met plezier kan sporten en sport kan beleven.

2.1.a. Waarborgen en bespreekbaar maken van sociaal veilige sport - *gemeente*

Tabel 2.1.a.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor waarborgen en bespreekbaar maken van sociaal veilige sport - *gemeente*

Intermediaire actor: Gemeente

Veranderopgave: De gemeente stimuleert actief het toepassen van de vier basiseisen bij sportaanbieders en faciliteert ondersteuning aan sportaanbieders bij verbetering van de sociale veiligheid. De gemeente geeft expliciet aandacht aan sociale veiligheid in hun beleid op verschillende beleidsterreinen (sport, jeugd, onderwijs, zorg, cultuur). Vooruitlopend op wettelijke verankering borgt de gemeente een sociaal veilige sportomgeving, bijvoorbeeld door het voldoen aan de vier basiseisen als voorwaarde te stellen om in aanmerking te komen voor subsidie.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	De gemeente stelt een concreet actieplan op om de basiseisen bij alle sportaanbieders in te voeren.
2	De gemeente zorgt voor ondersteuning aan sportaanbieders bij het sociaal veiliger maken van hun organisatie, onder ander door ervoor te zorgen dat hiervoor lokaal voldoende ondersteuners aanwezig zijn.
	Gewenste veranderingen
1	De gemeente gebruikt een CRM-registratiesysteem, waarin wordt bijgehouden welke clubs zich houden aan de basiseisen.
2	Om in aanmerking te komen voor gemeentelijke subsidie, ondersteuning of het huren van gemeentelijke accommodaties, stelt de gemeente als voorwaarde dat de club voldoet aan de basiseisen.
	Gedroomde veranderingen
1	Beleid ten aanzien van sociaal veilige sport is ingebed in breed, domein overstijgend sociaal veiligheidsbeleid.
2	Als onderdeel van dit brede beleid ten aanzien van sociale veiligheid stimuleert de gemeentesamenwerking en uitwisseling tussen partijen uit verschillende domeinen.

Bron: Mulier instituut

2.1.b. Waarborgen en bespreekbaar maken van sociaal veilige sport - *uitvoeringsorganisatie*

Tabel 2.1.b.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor waarborgen en bespreekbaar maken van sociaal veilige sport - *uitvoeringsorganisatie*

Intermediaire actor: Uitvoeringsorganisatie

Veranderopgave: De uitvoeringsorganisatie wijst sportaanbieders op het belang van aandacht voor sociale veiligheid binnen de club en ondersteunt hen bij de verbetering ervan, te beginnen bij het toepassen van de vier basiseisen sociale veiligheid.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	De uitvoeringsorganisatie communiceert richting sportaanbieders regelmatig en op verschillende wijzen over het belang van aandacht voor sociale veiligheid.
2	De uitvoeringsorganisatie voert (mede) het gemeentelijk actieplan uit om de basiseisen bij alle sportaanbieders in te voeren.
3	De uitvoeringsorganisatie ondersteunt sportaanbieders bij het sociaal veiliger maken van hun organisatie.
	Gewenste veranderingen
1	De uitvoeringsorganisatie maakt gebruik van het CRM-systeem om actief clubs te benaderen die nog niet voldoen aan de basiseisen.
	Gedroomde veranderingen
1	De uitvoeringsorganisatie werkt samen met organisaties uit andere domeinen aan het verbeteren van de sociale veiligheid in verschillende domeinen (sport, welzijn, kunst en cultuur, etc.).

Bron: Mulier instituut

2.1.c. Waarborgen en bespreekbaar maken van sociaal veilige sport - *sportaanbieders*

Tabel 2.1.c.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor waarborgen en bespreekbaar maken van sociaal veilige sport - *sportaanbieders*

Intermediaire actor: Sportaanbieders

Veranderopgave: Clubs zijn zich bewust van de risico's van grensoverschrijdend gedrag, zorgen voor een klimaat waarin ongewenst gedrag bespreekbaar is en nemen maatregelen om de sociale veiligheid te vergroten. Indien nodig vragen ze hierbij om hulp. Ze weten hiervoor de weg te vinden naar bonden, brancheorganisaties, gemeenten en andere clubs. In samenspraak met de leden en het (vrijwillig) kader stellen clubs een gedragscode op en dragen deze actief uit. Clubs stellen een vertrouwenscontactpersoon aan en er zijn duidelijke procedures en stappenplannen voor signalering en melding van grensoverschrijdend gedrag. Clubs stellen eisen aan de pedagogische en didactische kwaliteit van trainer-coaches en stimuleren dat deze zich hierin (verder) kunnen ontwikkelen en (bij)scholen. Clubs vragen alle vrijwilligers en werknemers, met name degenen die met kwetsbare groepen (zoals kinderen) werken, een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) te overleggen.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1. In samenspraak met de leden en het (vrijwillig) kader stellen clubs een gedragscode op en zorgen ervoor dat deze bij alle leden bekend is.
2. Clubs beschikken over een vertrouwenscontactpersoon en dragen er zorg voor dat alle leden deze weten te vinden en weten wat de rol van deze persoon is.
3. Clubs werken alleen met mensen met een VOG, jeugdtrainers zijn daarbij prioriteit.
4. Clubs stimuleren dat trainer-coaches een cursus, opleiding of e-learning volgen waarin aandacht is voor pedagogiek en integriteit.

Gewenste veranderingen

1. Clubs maken een analyse van de risico's op grensoverschrijdend gedrag en stellen op basis hiervan een plan van aanpak op om de sociale veiligheid te vergroten.
2. Clubs beschikken over duidelijke stappenplannen voor melding en signalering van grensoverschrijdend gedrag/onveilig sportklimaat en zorgen ervoor dat deze vindbaar zijn voor alle leden.
3. Clubs stellen alleen trainer-coaches aan die over voldoende pedagogische en didactische kwaliteit beschikken.

Gedroomde veranderingen

1. Clubs zorgen voor een klimaat waarin mensen zich durven uit te spreken wanneer ze signalen van grensoverschrijdend gedrag waarnemen en nemen meldingen hiervan altijd serieus.
2. Clubs voorkomen te grote één op één afhankelijkheidsrelaties, onder andere door het vier-ogen principe in te voeren bij besluitvorming in het selectieproces.
3. Clubs doen regelmatig onderzoek onder leden en kader naar de sociaal veiligheid binnen de club.

Bron: Mulier instituut

2.1.d. Waarborgen en bespreekbaar maken van sociaal veilige sport – *bonden en brancheorganisaties*

Tabel 2.1.d.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor waarborgen en bespreekbaar maken van sociaal veilige sport – *bonden en brancheorganisaties*

Intermediaire actor: Bonden en brancheorganisaties

Veranderopgave: Bonden en brancheorganisaties dragen actief het belang van aandacht voor sociale veiligheid uit naar de aangesloten clubs en sporters. Ze stimuleren clubs om te voldoen aan de vier basiseisen en werken hierbij samen met gemeenten en uitvoeringsorganisaties. Bonden en brancheorganisaties met eigen opleidingen besteden aandacht aan sociale veiligheid in de opleiding van trainer-coaches en instructeurs.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	Bonden en brancheorganisaties met een eigen opleiding besteden aandacht aan het herkennen en voorkomen van grensoverschrijdend gedrag in opleidingen en (bij)scholingen voor trainer-coaches en instructeurs.
2	Bonden en brancheorganisaties brengen actief de basiseisen sociale veiligheid bij de aangesloten clubs onder de aandacht en zetten hiervoor verschillende communicatiekanalen in.
3	Bonden hebben een plan van aanpak sociale veiligheid voor regionale en landelijke (selectie)trainingen die onder hun verantwoordelijkheid vallen.
	Gewenste veranderingen
1	Bonden en brancheorganisaties werken samen met gemeenten en uitvoeringsorganisaties aan de invoering van de basiseisen bij clubs.
2	(Koepels van) ondernemende sportaanbieders voeren gezamenlijk beleid om de sociale veiligheid in hun sport of sector (bijv. dans) te verbeteren.
	Gedroomde veranderingen
1	Voldoen aan de vier basiseisen is voor sportaanbieders een voorwaarde voor lidmaatschap van een sportbond of brancheorganisatie.

Bron: Mulier instituut

2.2.a. Versterken van de keten voor sociale veiligheid – *gemeente*

Tabel 2.2.a.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor versterken van de keten voor sociale veiligheid – *gemeente*

Intermediaire actor: Gemeente

Veranderopgave: Samen met betrokken partijen (zoals sportaanbieders, dansscholen, cultuurinstellingen, sportbedrijf etc.) werkt de gemeente aan het versterken en in standhouden van een keten voor de signalering van en het geven van opvolging aan meldingen van ongewenst gedrag. De gemeente organiseert tevens steun aan slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 De gemeente wijst sportaanbieders op het belang van goede signalering en opvolging van incidenten van grensoverschrijdend gedrag.
2 De gemeente informeert sportaanbieders over landelijk meldpunt grensoverschrijdend gedrag.
3 De gemeente faciliteert ondersteuning van de sport- en cultuuraanbieders bij het (beter) kunnen signaleren van en opvolging geven aan meldingen van ongewenst gedrag, door de inzet van clubondersteuning en het aanbieden van services uit de servicelijst van NOC*NSF.

Gewenste veranderingen

1 De gemeente monitort periodiek meldingen over grensoverschrijdend gedrag in de sport binnen de gemeente.

Gedroomde veranderingen

1 De gemeente stimuleert samenwerking tussen Sportaanbieders, bijvoorbeeld bij het opzetten van een poule van VCP.

Bron: Mulier instituut

2.2.b. Versterken van de keten voor sociale veiligheid - *uitvoeringsorganisatie*

Tabel 2.2.b.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor versterken van de keten voor sociale veiligheid – *uitvoeringsorganisatie*

Intermediaire actor: Uitvoeringsorganisatie

Veranderopgave: Uitvoeringsorganisatie (sportbedrijf/de sportservice instelling) werkt samen met de gemeente en betrokken partijen (zoals sportaanbieders, dansscholen, cultuurinstellingen) aan het versterken en in standhouden van een keten voor de signalering van en het geven van opvolging aan meldingen van ongewenst gedrag. De uitvoeringsorganisatie ondersteunt sportclubs hierbij en stimuleert samenwerking.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

De uitvoeringsorganisatie wijst sportaanbieders op het belang van goede signalering en opvolging van incidenten van grensoverschrijdend gedrag.

De uitvoeringsorganisatie informeert sportaanbieders over landelijk meldpunt grensoverschrijdend gedrag.

De uitvoeringsorganisatie biedt ondersteuning aan sportaanbieders bij het (beter) kunnen signaleren van en opvolging geven aan meldingen van ongewenst gedrag.

Gewenste veranderingen

De uitvoeringsorganisatie stimuleert samenwerking tussen sportaanbieders, bijvoorbeeld bij het opzetten van een poule van VCP.

Gedroomde veranderingen

De uitvoeringsorganisatie werkt samen met (uitvoerings) instellingen uit andere sectoren bij het opzetten en in stand houden van een gemeente brede keten voor het signaleren van opvolging geven aan meldingen van ongewenst gedrag.

Bron: Mulier instituut

2.2.c. Versterken van de keten voor sociale veiligheid – *sportaanbieders*

Tabel 2.2.c.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor versterken van de keten voor sociale veiligheid – *sportaanbieders*

Intermediaire actor: Sportaanbieders

Veranderopgave: Sportaanbieders zorgen ervoor dat mensen die grensoverschrijdend gedrag waarnemen of ondervinden weten bij wie ze dit veilig kunnen melden en ze hebben interne procedures om hier indien nodig opvolging aan te geven. Ook weten ze welke vervolgstappen ze dienen te ondernemen en welke instanties ze moeten inschakelen bij ernstige incidenten, zoals seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	Bestuurders en werkgevers zijn zich bewust zijn van hun rol in het signaleren en zo nodig opvolging geven aan incidenten van grensoverschrijdend gedrag.
2	Bestuurders en werkgevers weten welke stappen moeten worden gevolgd bij een melding van grensoverschrijdend gedrag.
3	Clubs informeren hun leden, ouders en werknemers/vrijwilligers over het bestaan en de functie van het CVSNL en wijzen hen op de mogelijkheid om incidenten van (ernstig) grensoverschrijdend gedrag daar te melden.
	Gewenste veranderingen
1	Bestuurders en werkgevers gaan na iedere melding van ongewenst gedrag na of er voldoende is gedaan om dit te voorkomen en of er op juiste wijze opvolging aan de melding is gegeven.
	Gedroomde veranderingen
1	Clubs werken onderling samen bij het versterken van de keten voor sociale veiligheid, o.a. door het delen van kennis en ervaring op dit gebied.

Bron: Mulier instituut

2.2.d. Versterken van de keten voor sociale veiligheid - *bonden en brancheorganisaties*

Tabel 2.2.d.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor versterken van de keten voor sociale veiligheid – *bonden en brancheorganisaties*

Intermediaire actor: Bonden en brancheorganisaties

Veranderopgave: Bonden en brancheorganisaties hebben duidelijk beleid ten aanzien van het omgaan met meldingen van grensoverschrijdend gedrag en communiceren dit actief naar de aangesloten clubs en leden. Bonden besteden speciale aandacht aan het voorkomen en signaleren van grensoverschrijdend gedrag in de topsport en dragen zorg voor een goed werkende keten voor het melden van en opvolging geven aan ernstige incidenten of structurele vormen van grensoverschrijdend gedrag.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1	Bonden een commerciële opleiders besteden aandacht aan het signaleren en opvolging geven aan incidenten van grensoverschrijdend gedrag in de opleidingen en nascholing van sportkader.
2	Bonden/brancheorganisaties beschikken over een goed werkende keten voor het melden van en opvolging geven aan ernstige incidenten of structurele vormen van grensoverschrijdend gedrag.
3	Bonden/brancheorganisaties nemen een gedragscode sociale veiligheid op in hun strategisch plan/visiedocument. Daarnaast informeren ze clubs hierover en moedigen hen aan om dit ook te doen in de clubstatuten.
4	Bonden en brancheorganisaties werken intensief samen met NOC*NSF, CVSN en gemeenten rondom het thema sociaal veilige sport.

Gewenste veranderingen

1	De bond hanteert een transparant selectiebeleid aan de hand van vaste selectiecriteria en heeft een meerkoppig team van staf die zich over de selectie buigt.

Bron: Mulier instituut

2.2.e. Versterken van de keten voor sociale veiligheid – *overig*

Tabel 2.2.e.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor versterken van de keten voor sociale veiligheid – *overig*

Intermediaire actor: Overig

Veranderopgave: Onafhankelijke organisaties nemen van trainers, coaches, ouders en spelers over bij het binnenkomen van een melding van een incident. Organisaties moeten bekend staan als meldpunt.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	Centrum Veilige Sport Nederland is landelijk bekend voor spelers, trainers/coaches, professionals, scheidsrechters en bestuur als meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag in de sport.
2	CVSNL zet in op de preventie van ongewenst gedrag door middel van een campagne samen met de sportbonden en brancheorganisaties.
3	Hulporganisaties zetten eigen expertise in ter advisering en preventie van grensoverschrijdend gedrag.

Bron: Mulier instituut

Thema 3

Vitale sportaanbieders

Is gericht op een kwalitatief sterk, veilig en toegankelijk sportaanbod voor iedereen dankzij een effectieve ondersteuningsstructuur voor sportaanbieders.

3.1.a. Hogere kwaliteit sportkader - *gemeente*

Tabel 3.1.a.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor hogere kwaliteit sportkader - *gemeente*

Intermediaire actor: Gemeente

Veranderopgave: De gemeente stimuleert actief, al dan niet via het gemeentelijk sportbedrijf, de pedagogische kwaliteit van het sportkader. De gemeente faciliteert ondersteuning aan clubs om de kwaliteit van het sportkader te vergroten. De gemeente richt zich daarbij niet alleen op de sportverenigingen, maar ook op de ondernemende sportaanbieders.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	De gemeente ondersteunt (via het sportbedrijf) actief het gebruik van opleidingsaanbod, bijvoorbeeld door hiervoor subsidie te verstrekken.
2	De gemeente faciliteert ondersteuning aan clubs bij hun streven de pedagogische kwaliteit van het kader te verbeteren, bijvoorbeeld door de inzet van clubkadercoaches.
	Gewenste veranderingen
1	De gemeente monitort (via het sportbedrijf) de voorgang van pedagogisch-didactisch beleid bij clubs, onder andere door periodiek na te gaan in hoeverre clubs voldoen aan de basiseisen.
2	De gemeente faciliteert totstandkoming van een gemeenschappelijke lokale aanpak, door organisatie van bijeenkomsten voor alle aanbieders.
	Gedroomde veranderingen
1	De gemeente stelt als voorwaarde om in aanmerking te komen voor subsidie dat een club beschikt over gekwalificeerd kader.

Bron: Mulier instituut

3.1.b. Hogere kwaliteit sportkader *uitvoeringsorganisatie*

Tabel 3.1.b.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor hogere kwaliteit sportkader - *uitvoeringsorganisatie*

Intermediaire actor: Uitvoeringsorganisatie

Veranderopgave: De uitvoeringsorganisatie biedt ondersteuning aan sportaanbieders om de kwaliteit van het sportkader te vergroten, onder andere via (bij)scholing, clubondersteuning en de inzet van clubkadercoaches.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	De uitvoeringsorganisatie helpt clubs om plannen te ontwikkelen voor het vergroten van de kwaliteit van het sportkader.
2	De uitvoeringsorganisatie stimuleert clubs gebruik te maken van opleidingsaanbod, onder andere door te wijzen op de mogelijkheden.
3	De uitvoeringsorganisatie ondersteunt clubs bij hun streven de pedagogische kwaliteit van het kader te verbeteren, bijvoorbeeld door de inzet van clubkadercoaches.
	Gewenste veranderingen
1	De uitvoeringsorganisatie monitort periodiek de kwaliteit van het sportkader, onder andere door periodiek na te gaan in hoeverre clubs voldoen aan de basiseis om te werken met pedagogisch-didactisch geschoolde trainer-coaches.
2	De uitvoeringsorganisatie werkt aan totstandkoming van een gemeenschappelijke lokale aanpak, o.a. door kennisuitwisseling en samenwerking tussen sportaanbieders te (helpen) organiseren.

Bron: Mulier instituut

3.1.c. Hogere kwaliteit sportkader - *sportaanbieders*

Tabel 3.1.c.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor hogere kwaliteit sportkader - *sportaanbieders*

Intermediaire actor: Sportaanbieders

Veranderopgave: Werkgevers/besturen van clubs dragen er (op termijn) zorg voor dat het sporttechnisch kader voldoet aan de basiseisen voor pedagogisch-didactische kwaliteit. Werkgevers/besturen van clubs committeren zich aan de basiskwalificatie voor pedagogisch-didactische kwaliteit. Werkgevers/besturen van clubs werken samen met anderen aan het verbeteren van de kwaliteit van het sportkader.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Werkgevers/besturen van clubs stellen een actieplan op dat erop gericht is dat al het kader op termijn voldoet aan de basiskwalificatie pedagogische en didactische kwaliteit.

2 Werkgevers/besturen van clubs maken gebruik van clubondersteuning of de inzet van clubkadercoaches om de pedagogische en didactische kwaliteit van het kader te verbeteren.

Gewenste veranderingen

1 Werkgevers/besturen van clubs bevorderen actief dat zoveel mogelijk alle trainers en (andere) vrijwilligers die met kinderen werken aan de basiskwalificatie voldoen en stellen hier tijd en middelen voor beschikbaar.

2 Werkgevers/besturen van clubs stellen een of meer trainersbegeleider(s) aan om vrijwilligers te ondersteunen bij het pedagogisch-didactisch handelen.

3 De bestuurders/werkgevers passen de basiskwalificatie toe bij de selectie en werving van kader.

Gedroomde veranderingen

1 Werkgevers/besturen van clubs stellen als eis dat al het begeleidend kader voldoet aan de basiskwalificatie.

2 Werkgevers/besturen van clubs dragen bij aan een gemeenschappelijke aanpak om de kwaliteit van het sportkader te vergroten.

Bron: Mulier instituut

3.1.d. Hogere kwaliteit sportkader - *bonden en brancheorganisaties*

Tabel 3.1.d.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor hogere kwaliteit sportkader – *bonden en brancheorganisaties*

Intermediaire actor: Bonden en brancheorganisaties

Veranderopgave: Bonden/brancheorganisaties stellen op basis van landelijke richtlijnen minimale kwaliteitseisen voor mensen in de sport vast en stimuleren actief de toepassing ervan door de aangesloten leden. Deze minimale eisen worden vertaald naar ondersteuning en communicatie vanuit de sportbonden/brancheorganisaties. Indien mogelijk stellen ze deze eisen verplicht, bijvoorbeeld via de lidmaatschapsvoorwaarden, of (in het geval van ondernemende aanbieders) via een keurmerk (zoals bijvoorbeeld in de vechtsport).

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Bonden en brancheorganisaties werken mee aan de totstandkoming van een generieke pedagogisch-didactische basismodule.
2 Bonden en brancheorganisaties stimuleren dat alle jeugdtrainers deze basismodule volgen.
3 Bonden en brancheorganisaties hebben specifiek aandacht voor pedagogisch-didactische competenties in hun opleidingen.

Gewenste veranderingen

1 Bonden en brancheorganisaties stimuleren dat clubs trainersbegeleiders aanstellen.
2 Bonden en brancheorganisaties werken aan de verbetering/professionalisering van hun opleidingen, onder meer door deel te nemen aan kwaliteitsaudits.
3 Bonden en brancheorganisaties werken samen met HBO- en mbo-sportopleidingen in regionale opleidingscentra (naar het voorbeeld van LAB).
4 Bonden en brancheorganisaties zetten een registratiesysteem voor bevoegde trainers-coaches op

Gedroomde veranderingen

1 Bonden en brancheorganisaties hebben een licentiesysteem voor trainers-coaches ingevoerd.
2 Alle bij bonden en brancheorganisaties aangesloten clubs moeten voldoen aan een kwaliteitskeurmerk.

Bron: Mulier instituut

3.2.a. Versterking uitvoeringskracht - *gemeente*

Tabel 3.2.a.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor versterking uitvoeringskracht - *gemeente*

Intermediaire actor: Gemeente

Veranderopgave: De gemeente ziet in dat voldoende uitvoeringskracht bij sportaanbieders en ondersteunende organisaties een belangrijke voorwaarde is voor het benutten van de maatschappelijke waarde van sport en bewegen en ontwikkelt beleid om deze te versterken. De gemeente stimuleert hiervoor de professionalisering van de sport, en draagt bij aan goed lokaal vrijwilligersbeleid.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	De gemeente onderzoekt samen met betrokken partijen waar de uitvoeringskracht versterking behoeft en wat ervoor nodig is om deze te versterken.
2	De gemeente zet de BRC-regeling gericht in om de uitvoeringkracht van sportaanbieders en uitvoeringsorganisaties te versterken.
	Gewenste veranderingen
1	De gemeente maakt afspraken met haar uitvoeringsorganisatie(s) over de arbeidsvoorwaarden, inclusief ontwikkel- en scholingsmogelijkheden, voor de professionals in de sport (buurtsportcoaches e.a.) die zij in dienst hebben.
2	De gemeente stimuleert lokaal vrijwilligersbeleid en stelt sportclubs (financieel) in staat hun vrijwilligers te waarderen, bijvoorbeeld door hen bepaalde kortingen of voordelen te verlenen.
3	De gemeente stimuleert de professionalisering in de sport, o.a. door de inzet van verenigings- of sportparkmanagers en clubkadercoaches
	Gedroomde veranderingen
1	De gemeente trekt structureel meer geld uit voor de sport, onder andere om de professionalisering van de sport te bevorderen en het vrijwilligerswerk aantrekkelijk te maken en te houden.

Bron: Mulier instituut

3.2.b. Versterking uitvoeringskracht - *uitvoeringsorganisatie*

Tabel 3.2.b.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor versterking uitvoeringskracht - *uitvoeringsorganisatie*

Intermediaire actor: Uitvoeringsorganisatie

Veranderopgave: De uitvoeringsorganisatie ontwikkelt eigen personeelsbeleid, waarin aandacht is voor het stimuleren loopbaanontwikkeling van sportprofessionals. De uitvoeringsorganisatie ondersteunt clubs bij het ontwikkelen van vrijwilligers- en/of personeelsbeleid.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	De uitvoeringsorganisatie onderzoekt samen met betrokken partijen waar de uitvoeringskracht versterking behoeft en wat ervoor nodig is om deze te versterken.
2	De uitvoeringsorganisatie stimuleert o.a. via de arbeidsvoorwaarden de ontwikkel- en scholingsmogelijkheden voor de eigen professionals (buurtsportcoaches e.a.).
3	De uitvoeringsorganisatie ondersteunt verenigingen bij het ontwikkelen van vrijwilligersbeleid.
	Gewenste veranderingen
1	De uitvoeringsorganisatie bevordert de professionalisering in de sport, o.a. door de inzet van verenigings- of sportparkmanagers en clubkadercoaches.
2	De uitvoeringsorganisatie ondersteunt ondernemende sportaanbieders bij het ontwikkelen van goed personeelsbeleid.
3	De uitvoeringsorganisatie onderzoekt de mogelijkheden van het uitwisselen van (professioneel) sportkader, bijvoorbeeld door het opzetten van een gemeenschappelijke poule van trainer-coaches.
	Gedroomde veranderingen
1	De uitvoeringsorganisatie faciliteert dat professionals bij meerdere aanbieders aan de slag kunnen, bijvoorbeeld door hen onder te brengen in een gemeenschappelijke werkorganisatie of poule.

Bron: Mulier instituut

3.2.c. Versterking uitvoeringskracht - *sportaanbieders*

Tabel 3.2.c.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor versterking uitvoeringskracht - *sportaanbieders*

Intermediaire actor: Sportaanbieders

Veranderopgave: Sportondernemers en besturen van verenigingen dragen zorg voor een aantrekkelijk en veilig werkklimaat en ontwikkelen personeels-, c.q. vrijwilligersbeleid. Ze spelen in op de behoefte en motieven van verschillende groepen werknemers/vrijwilligers. Ondernemers en clubbestuurders dragen zorg voor goede loopbaanbegeleiding, zodat werknemers en vrijwilligers hun talenten verder kunnen ontwikkelen en werk doen dat aansluit bij hun motieven en passie.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	Sportclubs ontwikkelen vrijwilligersbeleid en maken daarbij gebruik van aanwezige kennis binnen en buiten de club.
2	Sportclubs maken aan hun (nieuwe) leden en ouders van jeugdleden duidelijk dat een vereniging draait op vrijwilligers ('voor en door leden' principe) en geven aan wat de mogelijkheden en voordelen zijn van het doen van vrijwilligerswerk.
3	Ondernemers zien het belang in van een veilig en aantrekkelijk werkklimaat en de mogelijkheden voor hun personeel om zich te ontwikkelen.
	Gewenste veranderingen
1	Clubs hebben een vrijwilligerscoördinator die de werving, inzet, begeleiding, waardering en ontwikkeling van vrijwilligers coördineert.
2	Sportclubs zetten waar mogelijk (eigen) professionals in om vrijwilligers te ondersteunen en het vrijwilligerswerk aantrekkelijker te maken.
3	Ondernemers met personeel voeren HR-beleid, dragen zorg voor een veilig en aangenaam werkklimaat en maken daarbij gebruik van deskundigen van binnen en buiten de organisatie.
	Gedroomde veranderingen
1	Ondernemende sportaanbieders en sportverenigingen met professionals in dienst hebben goede en aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden en dragen er zorg voor dat medewerkers zich verder kunnen ontwikkelen, zowel binnen als buiten de organisatie.
2	Sportclubs voeren goed ontwikkeld vrijwilligersbeleid uit, waardoor de werkzaamheden binnen de club goed zijn verdeeld en iedereen zijn/haar steentje bij kan dragen aan de organisatie, op een manier die aansluit op de persoonlijke behoeften en mogelijkheden.
3	Sportclubs werken samen met andere partijen en organisaties om vrijwilligerswerk aantrekkelijk te maken en te houden. Bijvoorbeeld met bedrijven die hun medewerkers in staat stellen (deels) in werktijd vrijwilligerswerk te doen.

Bron: Mulier instituut

3.2.d. Versterking uitvoeringskracht - *bonden en brancheorganisaties*

Tabel 3.2.d.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor versterking uitvoeringskracht – *bonden en brancheorganisaties*

Intermediaire actor: Bonden en brancheorganisaties

Veranderopgave: Bonden en brancheorganisaties werken nauw samen met elkaar en met lokale partijen (gemeenten, sportservice organisaties) om de uitvoeringskracht in de sport versterken. Ze ontwikkelen (samen) kennis over 'goed werkgeverschap', zowel voor zichzelf, als voor de aangesloten clubs. Ze stimuleren actief dat sportclubs HR-beleid voor professionals ontwikkelen. Bonden werken samen met lokale partijen aan het stimuleren van vrijwilligersbeleid bij sportverenigingen.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Bonden wisselen kennis uit met elkaar over 'goed werkgeverschap' en vrijwilligersbeleid.
2 Bonden ontwikkelen eigen personeelsbeleid en stimuleren loopbaanontwikkeling van sportprofessionals in dienst bij de bond.
3 Bonden dragen actief naar sportverenigingen het belang van vrijwilligersbeleid uit.
4 Brancheorganisaties denken na hoe zij, samen met de POS, kennis over HR en goed werkgeverschap bij hun leden kunnen stimuleren.

Gewenste veranderingen

1 Brancheorganisaties hebben plannen om zichzelf verder te professionaliseren, waarbij gezocht wordt naar optimale onderlinge samenwerking.
2 Brancheorganisaties werken samen en met andere (lokale) partners om ondernemende sportaanbieders te ondersteunen bij hun personeelsbeleid.
3 Bonden werken samen met lokale partners om verenigingen te ondersteunen bij hun HR- en vrijwilligersbeleid.

Gedroomde veranderingen

1 Brancheorganisaties in de sport hebben zich verenigd in een sterke, professionele organisatie voor de gehele sportbranche.
2 Bonden en brancheorganisaties werken nauw samen met opleidingsinstituten (MBO en HBO) voor het opleiden en (bij)scholen van sportkader, volgens één voor de gehele sector geldende kwalificatiestructuur.

Bron: Mulier instituut

3.3.a. Effectieve clubondersteuning - *gemeente*

Tabel 3.3.a.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor effectieve clubondersteuning – *gemeente*

Intermediaire actor: Gemeente

Veranderopgave: De gemeente ontwikkelt in samenspraak met betrokken partijen een heldere visie op clubondersteuning en legt dit vast in beleid. De gemeente faciliteert generieke (tak-van-sport overstijgende) club-ondersteuning en werkt mee aan de inrichting van een lokaal sportloket.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 De gemeente ontwikkelt samen met betrokken partijen een gemeenschappelijke visie op clubondersteuning.
2 Gemeenten erkennen het belang van sportclubs en nemen dit op in hun beleid.
3 De gemeente gaat in gesprek met betrokken partijen (waar onder de adviseur lokale sport) over de mogelijkheden voor het inrichten van een lokaal sportloket.

Gewenste veranderingen

1 De gemeente draagt zorg voor voldoende capaciteit om invulling te geven aan de generieke ondersteuning en borgt de continuïteit hiervan in het lokaal sportbeleid.
2 Gemeenten maken gebruik van relevante kennis en data over de situatie van sportclubs en uitdagingen in het sportlandschap.

Bron: Mulier instituut

3.3.b. Effectieve clubondersteuning-*uitvoeringsorganisatie*

Tabel 3.3.b.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor effectieve clubondersteuning – *uitvoeringsorganisatie*

Intermediaire actor: Uitvoeringsorganisatie

Veranderopgave: Uitvoeringsorganisaties (zoals een gemeentelijk sportbedrijf) stellen het belang van sportaanbieder/club centraal en hebben een visie op de maatschappelijke rol die zij vervullen. Uitvoeringsorganisaties hebben zicht op de ondersteuningsbehoefte van clubs en koppelen deze aan passende ondersteuning. Ze werken mee aan de inrichting van een lokaal sportloket; of richten deze zelf in.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 De uitvoeringsorganisatie heeft goed zicht op het ondersteuningsaanbod en wie wat daarin kan leveren.
2 Clubondersteuners van de uitvoeringsorganisatie zijn getraind om de ondersteuningsvraag van clubs te herkennen en deze aan passende ondersteuning te koppelen.

Gewenste veranderingen

1 In samenwerking met bonden en brancheorganisaties is een lokaal loket voor clubondersteuning ingericht. Daarin zijn afspraken gemaakt over wie welke rol en inbreng heeft.
2 De uitvoeringsorganisatie zorgt ervoor dat ook ondernemende aanbieders gebruik kunnen maken van het ondersteuningsaanbod.
3 De uitvoeringsorganisatie heeft een clubregistratiesysteem (CRM).

Gedroomde veranderingen

1 Er is een landelijk dekkend netwerk van clubondersteuning met lokale loketten, zodat iedere club toegang heeft tot passende ondersteuning.
2 Alle clubondersteuning voldoet aan hoge kwaliteitseisen.

Bron: Mulier instituut

3.3.c. Versterking uitvoeringskracht - *bonden en brancheorganisaties*

Tabel 3.3.c.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor effectieve clubondersteuning – *bonden en brancheorganisaties*

Intermediaire actor: Bonden en brancheorganisaties

Veranderopgave: Bonden en brancheorganisaties werken mee aan het goed functioneren van de lokale sportloketten. Zij richten zich bij de eigen club-ondersteuning hoofdzakelijk op sport specifieke zaken. Ze ondersteunen de loketten door relevante gegevens aan te leveren, bijv. over ontwikkelingen in ledenaantallen, en door hun expertise in te brengen. Kleinere bonden werken meer samen, bijv. om het relatiemanagement met clubs in te richten.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Bonden en brancheorganisaties zien in dat de loketfunctie lokaal vormgegeven moet worden.
1 Clubondersteuners van bonden en brancheorganisaties verwijzen door naar het lokaal sportloket voor niet-sport specifieke ondersteuning.
2 Bonden en brancheorganisaties weten bij wie ze waar (lokaal) kunnen aansluiten en met wie ze kunnen samenwerken.
3 Bonden en brancheorganisaties hebben een helder beeld van wat hun inbreng is (mensen, middelen en ondersteuningsaanbod) in het lokale loket.

Gewenste veranderingen

1 Bonden (en brancheorganisaties) zijn in staat kwalitatief goede sport specifieke ondersteuning te bieden en relatiemanagement op te zetten.
2 Kleinere bonden (en brancheorganisaties) werken samen bij het opzetten van sport specifieke ondersteuning en relatiemanagement.

Gedroomde veranderingen

1 De partijen die zijn aangesloten bij het loket hebben de beschikking over een 'ondersteuningsdossier' voor iedere club, dat wordt ondersteund door een uniform landelijk systeem. Bonden en brancheorganisaties leveren hiervoor relevante gegevens aan.

Bron: Mulier instituut

Thema 4

Vaardig in bewegen

Streeft naar kansen voor ieder kind en iedere jongere om aardig en veelzijdig te sporten en te bewegen, waarbij plezier en ontwikkeling centraal staat.

4.1.a. Motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen - *gemeente*

Tabel 4.1.a.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen – *gemeente*

Intermediaire actor: Gemeente

Veranderopgave: De gemeente stimuleert dat alle kinderen sport en bewegen en kunnen ontdekken en zich op een goede en veelzijdige manier motorisch kunnen ontwikkelen, onder andere door clubs te ondersteunen bij het aanbieden van multisport. De gemeente ondersteunt scholen bij het beweegvriendelijk maken van schoolpleinen en zorgt voor een beweeg-vriendelijke schoolomgeving.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 De gemeente betrekt scholen/onderwijskoepels bij het opstellen en implementeren van het lokaal sportakkoord.
2 De gemeente ondersteunt scholen bij het (her)inrichten van motorisch uitdagende schoolpleinen en faciliteert dit door het beschikbaar stellen van kennis, mensen en (financiële) middelen.
3 De gemeente faciliteert (via de uitvoeringsorganisatie) een naschools sportaanbod, zodat alle kinderen kennis kunnen maken met een diversiteit aan sport en beweegactiviteiten.

Gewenste veranderingen

1 De gemeente draagt er in samenwerking met betrokken partijen zorg voor dat kinderen onder goede begeleiding minimaal vijf keer per week een uur kunnen sporten/bewegen.
2 De gemeente ondersteunt sportaanbieders bij het aanbieden van multisport aan kinderen, o.a. door het beschikbaar stellen van middelen.
3 De gemeente zet in op beweegvriendelijk (school)omgeving door concrete acties in omgevingsplannen.

Gedroomde veranderingen

1 De schoolpleinen en sportaccommodaties zijn openbare ruimten.

Bron: Mulier instituut

4.1.b. Motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen – *uitvoeringsorganisatie*

Tabel 4.1.b.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen – *uitvoeringsorganisatie*

Intermediaire actor: Uitvoeringsorganisatie

Veranderopgave: Uitvoeringsorganisaties ondersteunen scholen en clubs bij het opzetten en aanbieden van naschools sportaanbod. Ze verbinden relevante partijen, bijvoorbeeld door het opzetten van een 'wijkbeweegteam'. De uitvoeringsorganisatie ondersteunt clubs bij de samenwerking rond multisport en breed motorische ontwikkeling (BMO).

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	De uitvoeringsorganisatie verbindt scholen, sportaanbieders en andere relevante partijen (zoals BSO), in de wijk, bijvoorbeeld door het instellen van een 'wijkbeweegteam'.
2	Uitvoeringsorganisatie ondersteunt scholen en clubs bij het opzetten en aanbieden van een breed en kwalitatief goed naschools sportaanbod.
	Gewenste veranderingen
1	De uitvoeringsorganisatie werkt nauw samen met vakdocenten l.o. en clubs bij het opzetten en realiseren van een samenhangend programma dat erop is gericht dat alle kinderen onder goede begeleiding minimaal vijf keer per week een uur kunnen sporten/bewegen.
2	De uitvoeringsorganisatie ondersteunt clubs en/of sportieve BSO die samenwerken bij de realisatie van een multisport aanbod.
3	De uitvoeringsorganisatie ondersteunt clubs bij het implementeren van brede motorische ontwikkeling (BMO) in hun trainingsaanbod.

Bron: Mulier instituut

4.1.c. Motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen - *sportaanbieders*

Tabel 4.1.c.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen – *sportaanbieders*

Intermediaire actor: Sportaanbieders

Veranderopgave: Sportclubs (zowel sportverenigingen als ondernemende sportaanbieders) stellen de ontwikkeling van kinderen centraal, waardoor kinderen in de eerste plaats plezier beleven en zich op een goede en veelzijdige manier motorisch en sportief kunnen ontwikkelen. Ze werken samen met scholen, buurtsportcoaches en andere clubs bij het aanbieden van sportkennismakingsactiviteiten en werken mee aan het aanbieden van multisport.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Sportclubs verzorgen in samenwerking met buurtsportcoaches, scholen en andere clubs kennismakingactiviteiten als onderdeel van naschools sport- en beweegaanbod.

2 Bij het beleid van clubs t.a.v. selectie en teamsamenstelling staat niet het presteren, maar plezier en het bieden van optimale ontwikkelmogelijkheden centraal.

Gewenste veranderingen

1 Sportclubs maken het mogelijk dat kinderen de sport een periode kunnen uitproberen, zonder directe lidmaatschapsverplichting.

2 Sportclubs hebben alleen jeugdtrainers in dienst die aantoonbaar bekwaam zijn het gebied van didactiek en pedagogiek.

3 Sportclubs richten hun trainingsprogramma's in op een brede motorische ontwikkeling en dragen zorg voor de hiervoor benodigde deskundigheid van de jeugdtrainers.

Gedroomde veranderingen

1 Iedere sportclub faciliteert en stimuleert dat ieder kind meer dan één sport kan doen door samen te werken met andere sportaanbieders.

Bron: Mulier instituut

4.1.d. Motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen - *bonden (en brancheorganisaties)*

Tabel 4.1.d.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen – *bonden (en brancheorganisaties)*

Intermediaire actor: Bonden (en brancheorganisaties)

Veranderopgave: Bonden passen de competitie aan, zodat de ontwikkeling van kinderen en niet de prestatie centraal staat. Ze stimuleren clubs om BMO op te nemen in het programma

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Sportbonden denken na over het aanpassen van het sportaanbod aan de ontwikkeling van kinderen en de wenselijkheid en vorm van competities onder 12 jaar.

2 Sportbonden simuleren verenigingen om brede motorische oefeningen op te nemen naast hun sport specifieke oefeningen, bijvoorbeeld door voorbeelden hiervan te delen.

Gewenste veranderingen

1 Sportbonden voegen specifiek het onderdeel 'brede motorische ontwikkeling' toe aan hun jeugdtrainers-opleidingen.

Bron: Mulier instituut

4.1.e. Motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen - *basisscholen*

Tabel 4.1.e.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor motorische ontwikkelingen en veelzijdig bewegen bij kinderen – *basisscholen*

Intermediaire actor: Basisscholen

Veranderopgave: Basisscholen beschouwen sport en bewegen als kerndoel en zijn zich bewust van hun rol in de motorische ontwikkeling van kinderen. Ze volgen de motorische ontwikkeling van kinderen en zorgen voor een passend aanbod (bijvoorbeeld MRT) voor kinderen met een motorische achterstand. Ze verhogen de kwaliteit en frequentie van het bewegingsonderwijs en integreren bewegen in de schooldag (dynamische schooldag). Basisscholen werken mee aan naschools sport- en beweeg-aanbod en een beweegvriendelijke schoolomgeving.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Vakleerkrachten (en groepsleerkracht) volgen de motorische ontwikkeling van leerlingen door middel van een leerlingvolgsysteem of motorische test.
2 Scholen werken mee aan programma's voor naschools sport- en beweegaanbod en stimuleren zoveel mogelijk dat alle kinderen hieraan deelnemen.
3 Kinderen worden door (vak)leerkrachten actief geadviseerd over en begeleid naar een passend sport- en beweegaanbod dat aansluit op hun motorische vaardigheden en interesses.

Gewenste veranderingen

1 Schoolbesturen/directies faciliteren extra beweegmomenten tijdens pauzes en lessen.
2 Scholen werken samen met gemeente, buurtsportcoaches en anderen aan de inrichting van een beweegvriendelijke schoolomgeving (schoolgebouw en buitenspeelruimte.
3 Kinderen die wat betreft hun motorische ontwikkeling extra aandacht nodig hebben worden doorverwezen naar een passend aanbod of zorg, zoals MRT, kinderfysio of ASM-cursus.

Gedroomde veranderingen

1 Scholen bieden leerlingen een dynamische schooldag aan en streven ernaar dat kinderen minimaal één uur per dag sporten en bewegen.
2 Basisscholen hebben een coördinator sport en bewegen die verantwoordelijk is voor de kwantiteit en kwaliteit van sport en bewegen bij alle leerlingen.
3 Basisscholen bieden MRT aan voor kinderen die dat nodig hebben en werken hierbij zo nodig samen.

Bron: Mulier instituut

4.2.a. Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval jongeren - *gemeente*

Tabel 4.2.a.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval jongeren– *gemeente*

Intermediaire actor: Gemeente

Veranderopgave: De gemeente creëert in overleg met jongeren voorzieningen in de openbare ruimte, o. a. voor de beoefening van urban sports en stimuleert het gebruik ervan. De gemeente maakt afspraken met de uitvoeringsorganisatie over de inzet van buurtsportcoaches in die zich speciaal richten op jongeren. Deze buurtsportcoaches krijgen ruimte en het vertrouwen om datgene te doen wat aansluit op de wensen, behoeften en initiatieven van jongeren in een bepaalde wijk.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	De gemeente bevordert dat buurtsportcoaches jongeren betrekken bij het ontwikkelen van sportaanbod en voorzieningen in de wijk.
2	De gemeenten bevordert de samenwerking tussen buurtsportcoaches, jongerenwerkers en sportaanbieders, met als doel jongeren van sporten in de wijk door te laten stromen naar het aanbod van sportclubs.
	Gewenste veranderingen
1	De gemeente creëert in overleg met jongeren voorzieningen in de openbare ruimte voor sport en bewegen, zoals urban sports.
	Gedroomde veranderingen
1	De gemeente betrekt jongeren structureel bij het sport- en beweegbeleid, bijv. door het instellen van een jongerenraad.
2	De gemeente stelt aan jongeren een budget ter beschikking voor het organiseren van sport en beweegactiviteiten of het aanleggen van voorzieningen in de wijk.

Bron: Mulier instituut

4.2.b. Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval jongeren - *uitvoeringsorganisatie*

Tabel 4.2.b.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval jongeren– *uitvoeringsorganisatie*

Intermediaire actor: Uitvoeringsorganisatie

Veranderopgave: Buurtsportcoaches werken nauw samen met jongerenwerkers, scholen en sportaanbieders die in contact staan met jongeren. De buurtsportcoach neemt daarin de leiding en brengt partijen bij elkaar (netwerkvorming). In overleg met jongeren organiseert de buurtsportcoach activiteiten die aansluiten op hun wensen en behoeften. De buurtsportcoach stimuleert ook dat jongeren zelf initiatieven ontwikkelen en ondersteunt hen bij de realisatie ervan. Buurtsportcoaches brengen jongeren in aanraking met sportaanbieders. Daarbij gaat de buurtsportcoach op zoek naar mogelijkheden om eventuele (financiële) drempels weg te nemen. Uitvoeringsorganisatie ondersteunt sportclubs om beter in te kunnen spelen op de wensen en behoeften van jongeren.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1. Buurtsportcoaches organiseren in overleg met jongeren activiteiten in de wijk die aansluiten op hun wensen en behoeften en ontwikkelen samen met jongeren sportaanbod.
2. Buurtsportcoaches verbinden jongerenwerkers, scholen, sportaanbieders en andere relevante partijen en stimuleren samenwerking bij het creëren van aanbod voor (en met) jongeren.
3. Uitvoeringsorganisaties zetten clubkader-coaches en/of pedagogisch adviseurs in om clubs te ondersteunen bij het 'jeugdgerichter' maken van de sportclub.

Gewenste veranderingen

1. Buurtsportcoaches spelen in op wensen en initiatieven van jongeren en ondersteunt hen waar nodig bij de realisatie daarvan.
2. Buurtsportcoaches werken samen met jongeren die een voortrekkersrol (kunnen) vervullen en in staat zijn leeftijdgenoten te mobiliseren.
3. Buurtsportcoaches brengen jongeren in aanraking met sportaanbieders en gaan op zoek naar mogelijkheden om eventuele (financiële) drempels weg te nemen.

Gedroomde veranderingen

1. De buurtsportcoach stimuleert jongeren die gemotiveerd zijn om een actieve rol te vervullen en creëert mogelijkheden voor deze jongeren om zich hierin te ontwikkelen, bijvoorbeeld door middel van een maatschappelijke stage.

Bron: Mulier instituut

4.2.c. Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval jongeren - *sportaanbieders*

Tabel 4.2.c.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval jongeren– *sportaanbieders*

Intermediaire actor: Sportaanbieders

Veranderopgave: Sportaanbieders betrekken jongeren bij de club. Ze zorgen voor een gedifferentieerd en flexibel sportaanbod, rekening houdend met verschillen in wensen en behoeften van jongeren. Sportaanbieders zetten pedagogische-didactisch geschoold kader in.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	Clubs gaan in gesprek met jongeren om zicht te krijgen in de verschillende wensen en behoeften en gaan na waarom jongeren afhaken.
	Gewenste veranderingen
1	Verenigingsbestuur houden rekening met verschillende wensen en behoeften van jongeren en passen het sportaanbod hierop aan. Ze zorgen voor daarbij voor een juiste mix van (prestatiegerichte) wedstrijdsport en breedtesport.
2	Sportclubs dragen zorg voor opgeleid jeugdkader, afgestemd op het gedifferentieerde aanbod.
	Gedroomde veranderingen
1	Clubs ontwikkelen jeugdbeleid, waarbij de ontwikkeling van kinderen en jongeren centraal staat.

Bron: Mulier instituut

4.2.d. Verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval jongeren - *bonden en brancheorganisaties*

Tabel 4.2.d.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval jongeren– *bonden en brancheorganisaties*

Intermediaire actor: Bonden en brancheorganisaties

Veranderopgave: Bonden (en brancheorganisaties) ontwikkelen vanuit een pedagogische visie op jeugdsport een meer gedifferentieerd sportaanbod voor jongeren in de leeftijd van 13 - 18 jaar. Op basis hiervan passen ze spelregels en competitieopzet aan.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	Bonden (en brancheorganisaties) verdiepen zich in de wensen en behoeften van jongeren en mogelijke redenen voor het afhaken bij hun tak(ken) van sport.
2	Sportbonden en brancheorganisaties gaan in gesprek met jongeren over hoe het sportaanbod kan worden aangepast, zodat dit beter aansluit bij de verschillende wensen en behoeften.
	Gewenste veranderingen
1	Sportbonden (en brancheorganisaties) passen het sportaanbod aan, o.a. door verschillende spelvormen te ontwikkelen, met als doel het aanbod gedifferentieerder en flexibeler (minder 'verplichtend') te maken.
2	Bonden (en brancheorganisaties) passen waar nodig de spelregels en competitieopzet aan, zodat deze beter aansluiten bij de wensen en behoeften van jongeren.
	Gedroomde veranderingen
1	Bonden ontwikkelen is samenwerken met NOC*NSF en andere partners (waar onder jongeren zelf) een visie op jeugdsport, waarbij de ontwikkeling van kinderen en jongeren centraal staat.

Bron: Mulier instituut

4.3.a. Aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd - *gemeente*

Tabel 4.3.a.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd – *gemeente*

Intermediaire actor: Gemeente

Veranderopgave: De gemeente voert integraal beleid gericht op gezonde ontwikkeling van kinderen en benadrukt daarbij het belang van (voldoende) bewegen. De gemeente heeft een verbindende en aanjagende functie richting diverse betrokken partijen door actief het belang van voldoende bewegen voor kinderen van 0 tot 4 onder de aandacht te brengen. De gemeente stimuleert partijen die hierbij een rol spelen (meer) samen te werken, bijv. bij een ketenaanpak als Kansrijke Start. Als onderdeel van integraal buitenspeelbeleid draagt de gemeente zorg voor de aanleg, inrichting en onderhoud van voldoende veilige speelplaatsen voor kinderen van 0-4 jaar.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	De gemeente onderkent het belang van bewegen als onderdeel van de gezonde ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 0 tot vier jaar en draagt dit actief uit.
2	De gemeente initieert uitwisseling en samenwerking tussen allerlei relevante partijen, zoals kinderopvang, BSO, sportaanbieders, buurtsportcoaches en jeugdgezondheidszorg.
3	De gemeente stimuleert en faciliteert dat professionals, zoals buurtsportcoaches, kennis verwerven over bewegen voor 0-4 jarigen.
	Gewenste veranderingen
1	Er is op regelmatige basis afstemming tussen verschillende gemeentelijke afdelingen/sectoren die een rol spelen bij bewegen voor kinderen van 0 tot 4 jaar, zoals onderwijs (voorschoolse educatie), (jeugd)zorg, ruimtelijke ordening en sport.
2	Binnen de gemeente is een goed functionerend netwerk van betrokken partijen, zoals kinderopvang, sportaanbieders en jeugdzorg.
3	Binnen de gemeente zijn er een of meer specialisten op het gebied van bewegen voor kinderen van 0 tot 4 (bijvoorbeeld een buurtsportcoach) die partijen ondersteunen bij bijv. het opzetten van beweegaanbod en het inrichten van beweegvriendelijke ruimte voor 0-4 jarigen.
	Gedroomde veranderingen
1	Binnen het gemeentelijk apparaat werken diverse afdelingen/sectoren nauw samen aan integraal beleid gericht op de gezonde ontwikkeling van de jongste kinderen, waar onder speelruimtebeleid.
2	Alle relevante opdrachten of aanbestedingen aan uitvoerende partijen worden getoetst aan het integraal beleid gericht op de gezonde ontwikkeling van 0 tot 4-jarigen.
3	In alle wijken (of dorpen/dorpskernen) is een veilige en toegankelijke speelplek voor kinderen van 0 tot 4 jaar.

Bron: Mulier instituut

4.3.b. Aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd – *jeugdgezondheidszorg*

Tabel 4.3.b.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd – *jeugdgezondheidszorg*

Intermediaire actor: Jeugdgezondheidszorg

Veranderopgave: JGZ-medewerkers besteden aandacht aan de motorische ontwikkeling van jonge kinderen, geven voorlichting aan (aanstaande) ouders over het belang van bewegen en wijzen ouders door naar beweegaanbod voor 0-4 jarigen in de buurt.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Bewegen wordt door medewerkers van de jeugdgezondheidszorg, zoals consultatiebureauartsen en jeugdverpleegkundigen, gezien als belangrijk onderdeel van de gezonde ontwikkeling van jonge kinderen.

2 JGZ-medewerkers beschikken over voldoende kennis om uitvoering te geven aan de richtlijnen met betrekking tot bewegen.

3 JGZ-medewerkers hebben toegang tot informatie over beschikbaar beweegaanbod in de directe omgeving en verwijzen hiernaar door.

Gewenste veranderingen

1 Zwangere en ouders van kinderen van 0 tot 4 jaar worden standaard voorgelicht over het belang van bewegen en krijgen tips aangereikt om bewegen te stimuleren en over beweegaanbod voor peuters.

2 Consultatiebureaus hebben hun praktijk en wachtruimte beweegvriendelijk ingericht.

Gedroomde veranderingen

1 JGZ-instanties signaleren eventuele knelpunten, zoals achterstanden op het gebied van bewegen bij bepaalde groepen of in bepaalde wijken of buurten en geven de gemeente en andere betrokken partijen advies over hoe deze aan te pakken.

Bron: Mulier instituut

4.3.c. Aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd - *sportaanbieders*

Tabel 4.3.c.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd – *sportaanbieders*

Intermediaire actor: Sportaanbieders

Veranderopgave: Sportaanbieders zijn zich ervan bewust dat de basis voor een leven lang sporten al voor het vijfde levensjaar wordt gelegd en zien in dat hierin ook voor hen een rol is weggelegd, bijvoorbeeld door op de sportaccommodatie mogelijkheden te realiseren voor kinderen van 0-4 om te bewegen. Daarnaast bieden ze (in samenwerking met anderen) beweegactiviteiten aan voor de jongste kinderen en zien toe op de kwaliteit van de begeleiding.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	Sportaanbieders gaan mogelijkheden na om op de sportaccommodatie plekken in te richten waar kinderen van 0 tot 4 jaar kunnen spelen en bewegen.
2	Sportaanbieders zijn op de hoogte van het aanbod aan beweegprogramma's voor kinderen van 0 tot 4 jaar en gaan voor zichzelf na of ze dit (in samenwerking met anderen) in hun programma kunnen opnemen, evt. in combinatie met een sportaanbod voor ouders.
	Gewenste veranderingen
1	In elke gemeente (of grote wijk) zijn er enkele sportaanbieders met een beweegaanbod voor 0-4 jarigen (zoals peutergym, Nijntje Beweegdiploma of tuimeljudo) onder begeleiding van gekwalificeerde begeleiders.
2	Sportaanbieders met een eigen accommodatie beschikken over veilige en toegankelijke plekken waar kinderen van 0 tot 4 jaar kunnen spelen en bewegen.
	Gedroomde veranderingen
1	Sportaanbieders werken nauw met elkaar samen om te komen tot een kwalitatief en toegankelijk beweegaanbod voor kinderen van 0 tot 4 jaar dicht bij huis. Ze wisselen daarvoor kennis, programma's en eventueel personeel uit.

Bron: Mulier instituut

4.3.d. Aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd - *bonden en brancheorganisaties*

Tabel 4.3.d.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd – *bonden en brancheorganisaties*

Intermediaire actor: Bonden en brancheorganisaties

Veranderopgave: Bonden en brancheorganisaties ontwikkelen samen met andere bonden/ brancheorganisaties beweegaanbod voor de allerjongsten en stimuleren de aangesloten clubs dit in hun programma op te nemen.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Bonden en brancheorganisatie zijn zich bewust van het belang van bewegen voor kinderen van 0 tot 4 jaar, als basis voor een leven lang sporten.

2 Bonden en brancheorganisatie met een sportaanbod voor de jongste jeugd stimuleren actief de aangesloten clubs dit op te nemen in hun programma.

Gewenste veranderingen

1 Bestaande beweegprogramma's voor 0-4 jarigen worden beschikbaar gesteld aan alle clubs van alle takken van sport.

Gedroomde veranderingen

1 Bonden en brancheorganisaties ontwikkelen gezamenlijk een aanbod van beweegprogramma's gericht op de brede motorische ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar.

2 In samenwerking met opleidingsinstituten leiden bonden mensen op om deze programma's te begeleiden.

Bron: Mulier instituut

4.3.e. Aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd - *kinderopvang*

Tabel 4.3.e.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor aandacht voor bewegen bij de jongste jeugd – *kinderopvang*

Intermediaire actor: Kinderopvang

Veranderopgave: Kinderopvangorganisaties en voorschoolse educatie brengen het belang van motorische ontwikkeling en voldoende bewegen van jonge kinderen onder de aandacht bij medewerkers en ouders. Ze bevorderen de kennis van pedagogisch medewerkers over motorisch ontwikkeling en het stimuleren van bewegen. Ze zorgen ervoor dat kinderen voldoende kunnen bewegen en richten daar de ruimten op in.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	Kinderopvangorganisaties gaan na of op de kinderdagverblijflocaties voldoende aandacht wordt geschonken aan bewegen.
2	Kinderopvangorganisaties onderzoeken of er in kinderdagverblijflocaties voldoende veilige en uitdagende fysieke ruimte is om te bewegen en welke mogelijkheden er zijn om de ruimte in of rondom de locaties beter te benutten.
	Gewenste veranderingen
1	Kinderopvangorganisaties zorgen er via o.a. kennisuitwisseling en bij- en nascholing voor dat pedagogisch medewerkers over voldoende kennis beschikken over bewegen voor de kinderen van 0 tot 4 jaar.
2	Er vindt uitwisseling van kennis en ervaring plaats tussen kinderopvang en bewegingsonderwijs, gestuurd door de hulpvraag van de kinderopvang.
3	Als vast onderdeel van de 10-minutengesprekken wordt met de ouders gesproken over de motorische ontwikkeling van het kind en het belang van voldoende bewegen. Waar nodig wordt aan ouders een beweegadvies gegeven.
	Gedroomde veranderingen
1	Kinderopvangorganisaties hebben bewegen geborgd in hun pedagogisch beleid. Het beleid ten aanzien van bewegen wordt doorgevoerd in huisvesting, aanbod en scholing.
2	Iedere KDV-locatie heeft een beweegspecialist (bijvoorbeeld een combinatiefunctionaris).

Bron: Mulier instituut

Thema 5

Ruimte voor sport en bewegen

Is gericht op het creëren van een toekomstbestendige sportinfrastructuur die uitnodigend, faciliterend en toegankelijk is voor iedereen.

5.1.a. Betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik sportinfrastructuur - *gemeente*

Tabel 5.1.a.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik sportinfrastructuur – *gemeente*

Intermediaire actor: Gemeente

Veranderopgave: Op basis van een brede langetermijnvisie op de maatschappelijke betekenis van sport en bewegen ontwikkelt de gemeente een integraal huisvestingsplan voor sport en bewegen. Het beleid ten aanzien van sportaccommodaties en beweegvoorzieningen sluit aan op de opgaven van het lokaal sportbeleid, zoals de brede motorische ontwikkeling van kinderen en het stimuleren van sport en bewegen bij bepaalde doelgroepen, of in wijken met een lage sport en beweegdeelname. De gemeente stimuleert multifunctioneel gebruik van (sport)voorzieningen.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 De lokale stuurgroep SAII brengt eventuele knelpunten en wensen ten aanzien van de beschikbare ruimte voor sport onder de aandacht bij de gemeente (en wethouder sport).
2 De gemeente zet in op optimalisatie van het maatschappelijk rendement van (sport)accommodaties door een goede verbinding te maken tussen verschillende domeinen en gebruikersgroepen.
3 De gemeente brengt op basis van beschikbare data lokale behoeften in kaart.

Gewenste veranderingen

1 Ambtenaren sport en Ruimtelijke Ordening werken samen aan de ontwikkeling van een lange termijnvisie voor sport en bewegen.
2 De gemeente biedt ruimte voor en stimuleert initiatieven voor medegebruik van bestaande infrastructuur, zowel voor georganiseerde als ongeorganiseerde sport.
3 De gemeente laat onderzoek doen naar de huidige en toekomstige lokale behoeften, uitgesplitst naar wijk en doelgroep

Gedroomde veranderingen

1 De gemeente heeft op basis van landelijke richtlijnen een integraal huisvestingsplan maatschappelijk vastgoed opgesteld, met daarin expliciet aandacht voor sport en bewegen.
2 De gemeente geeft op basis van onderzoek prioriteit aan wijken/doelgroepen met de meest achterstand op het gebied van sport en bewegen.

Tabel 5.1.a.

3	De gemeente neemt flexibel gebruik mee als voorwaarde in aanbesteding van nieuwe (buiten)sportaccommodaties.

Bron: Mulier instituut

5.1.b. Betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik sportinfrastructuur - *bonden en brancheorganisaties*

Tabel 5.1.b.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor betere toegankelijkheid en efficiënter gebruik sportinfrastructuur – *bonden en brancheorganisaties*

Intermediaire actor: Bonden en brancheorganisaties

Veranderopgave: Houden rekening met multifunctioneel en gedifferentieerd gebruik van sportaccommodaties en passen waar nodig hun spelregels en richtlijnen daarvoor aan. De eisen die aan sportaccommodaties worden gesteld worden waar mogelijk gedifferentieerd naar niveau en behoefte. Dat betekent dat aan recreatieve sportbeoefening en/of lagere competitieniveaus andere (en soepeler) eisen worden gesteld, dan aan de hoogste niveaus van competitie. Bonden (en brancheorganisaties) werken mee aan technische oplossingen (zoals multifunctioneel kunstgras en led belijning) die multifunctioneel gebruik mogelijk maken. Ook werken ze actief mee aan het creëren van multisportvoorzieningen die een bijdrage kunnen leveren aan de brede motorische ontwikkeling van kinderen, of die inspelen op veranderende behoeften van jongeren (zoals streetsports). Bonden (en brancheorganisaties) werken daarbij samen met het (bewegings)onderwijs en andere bonden.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Bonden werken mee aan pilots en experimenten die meervoudig/medegebruik van accommodaties mogelijk maken.
2 Bonden onderzoeken andere competitieopzet en -planning die een efficiënter gebruik van accommodaties mogelijk maken.
3 Bonden en bracheorganisaties stemmen regels en eisen m.b.t. voorzieningen af met de wensen van exploitanten.

Gewenste veranderingen

1 Bonden gaan flexibel om met regels, zodat multifunctioneel gebruik van accommodaties mogelijk wordt.
2 Bonden houden bij de planning van de competitie rekening met de belasting van accommodaties op bepaalde (piek)momenten in de week.
3 Bonden stimuleren innovatie op 't gebied van meervoudig gebruik en werken daarbij intensief met elkaar samen.

Gedroomde veranderingen

1 Bonden hebben hun regels en voorwaarden zodanig aangepast dat differentiatie naar (spel)niveau en spelvorm de norm is.
2 Bonden hebben hun competitie op zo'n manier ingericht, dat een optimale spreiding van accommodatiegebruik mogelijk is.

Bron: Mulier instituut

5.2.a. Versterking beweegvriendelijke omgeving - *gemeente*

Tabel 5.2.a.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor versterking beweegvriendelijke omgeving – *gemeente*

Intermediaire actor: Gemeente

Veranderopgave: De gemeente heeft bij de ontwikkeling en inrichting van de openbare ruimte oog voor sporten en bewegen. Op basis van behoefteonderzoek en in samenspraak met bewoners en sportaanbieders (die opereren in de openbare ruime) werken gemeenten aan het beweegvriendelijk maken van bestaande wijken. Bij de ontwikkeling van nieuwe wijken en projecten ziet de gemeente erop toe dat deze over voldoende beweegvriendelijke ruimte beschikken. Gemeenten werken samen met de provincie, waterschappen, natuurbeheerders en buurgemeenten bij het op verantwoorde wijze openstellen en beweegvriendelijk maken van natuurgebieden.

Voortgangsindicatoren

	Verwachte veranderingen
1	Gemeenten werken aan integrale plannen voor een beweegvriendelijke omgeving.
2	Bij de ontwikkeling van plannen voor de (her)inrichting van de openbare ruimte raadplegen medewerkers van de afdeling RO hun collega's van sport en bewegen.
3	De gemeenten betrekt bewoners en sportaanbieders bij het ontwikkelen van plannen voor de (her)inrichting van de openbare ruimte, met het doel deze beweegvriendelijker te maken.
	Gewenste veranderingen
1	De gemeente stelt normen/richtlijnen op voor de beweegvriendelijke omgeving in nieuwe projecten waar projectontwikkelaars en stedenbouwkundigen zich aan moeten houden en vertaalt deze door in aanbestedingsplannen.
2	Gemeenten werken samen met buurgemeenten, de provincie, waterschappen en natuurbeheerders met betrekking tot de openstelling en inrichting van natuur- en recreatiegebieden.
3	Gemeenten maken zoveel mogelijk gemeentelijke sportcomplexen openbaar toegankelijk.
	Gedroomde veranderingen
1	De gemeente hanteert normen en/of richtlijnen die gericht zijn op het beweegvriendelijk inrichten van de leefomgeving
2	De gemeente werkt in een regionaal verband samen met buurgemeenten, provincie, waterschappen, natuurbeheerders en grondeigenaren samen aan het ontwikkelen en uitvoeren van integrale plannen voor toegankelijke en beweegvriendelijke natuur- en recreatiegebieden.
3	De gemeente formuleert beleid voor sporten en bewegen in de openbare ruimte op grond die zij niet zelf bezitten maar die wel binnen de gemeentegrenzen valt.

Bron: Mulier instituut

5.2.b. Versterking beweegvriendelijke omgeving - *natuurbeheerders en waterschappen*

Tabel 5.2.b.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor versterking beweegvriendelijke omgeving – *natuurbeheerders en waterschappen*

Intermediaire actor: Natuurbeheerders en waterschappen

Veranderopgave: Natuurbeheerders en waterschappen faciliteren sport en bewegen in de buitengebieden. In onderlinge afstemming zorgen ze voor voldoende spreiding van sport- en beweegmogelijkheden, zoals door de aanleg van fiets-, mountainbike-, wandel- en ruiterpaden. Natuurbeheerders en waterschappen stellen niet algemeen toegankelijke natuur- en watergebieden waar mogelijk en onder bepaalde voorwaarden open voor mensen om te sporten en te bewegen.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 Natuurbeheerders en waterschappen gaan in gesprek met de sport- en beweegsector over het faciliteren van sporten en bewegen in recreatie- en natuurgebieden.

2 Natuurbeheerders en waterschappen gaan na hoe sporters, wandelaars en fietsers beter verspreid kunnen worden en zo minder overlast veroorzaken voor elkaar en de natuur.

Gewenste veranderingen

1 Natuurbeheerders en waterschappen ontwikkelen in samenwerking met gemeenten, provincie, belangenorganisaties en buitensportorganisaties plannen voor de aanleg van routes en andere beweegfaciliteiten, waardoor een betere toegankelijkheid en spreiding wordt bereikt.

2 Waterschappen inventariseren waar veilige openstelling van natuurwater mogelijk is. Op basis hiervan plaatsen ze steigers en trapjes voor zwemmen en zuiveren ze het water in bepaalde gebieden.

Gedroomde veranderingen

1 Natuurbeheerders en waterschappen zijn aangesloten bij regionale samenwerkingsverbanden die tot doel hebben sport en bewegen mogelijk te maken in de gebieden die ze beheren, op zo'n manier dat de belangen van mens en natuur goed samengaan.

Bron: Mulier instituut

5.2.c. Versterking beweegvriendelijke omgeving - *provincie*

Tabel 5.2.c.
Veranderopgave en voortgangsindicatoren voor versterking beweegvriendelijke omgeving –*provincie*

Intermediaire actor: Provincie

Veranderopgave: De provincie heeft sport en bewegen integraal opgenomen in de Provinciale Omgevingsvisie. De provincie stimuleert intergemeentelijke samenwerking, brengt belanghebbende partijen bijeen voor het toegankelijk maken en beweegvriendelijk inrichten van buiten- en natuurgebieden en faciliteert innovatie en kennisontwikkeling m.b.t. sport en bewegen in de openbare ruimte.

Voortgangsindicatoren

Verwachte veranderingen

1 De provincie ontwikkelt beleid om de openbare ruimte, met name in de buitengebieden, beweegvriendelijker te maken.
2 De provincie brengt het belang van sport en bewegen onder de aandacht bij regionale samenwerkingsverbanden waar de provincies deel van uitmaken.

Gewenste veranderingen

1 De provincie heeft sport en bewegen als integraal onderdeel opgenomen in de Omgevingsvisie.
2 De provincie stimuleert regionale samenwerking op het gebied van sport en bewegen in de openbare ruimte.
3 De provincie faciliteert innovatie en kennisontwikkeling op het gebied van sport en bewegen in de openbare ruimte.

Gedroomde veranderingen

1 De provincie neemt sport en bewegen mee in alle planvorming.
2 De provincie voert de regie op regionale samenwerking gericht op het stimuleren en faciliteren van sport en bewegen in de openbare ruimte.

Bron: Mulier instituut

Jordy van Eijk
j.vaneijk@mulierinstituut.nl

Ad Hoogendam
a.hoogendam@mulierinstituut.nl

Mulier Instituut | 2024